

Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет

Кафедра економічного аналізу і фінансів

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи
ступеню бакалавр

здобувача Харитонові Наталії Геннадіївни

(ПІБ)

академічної групи 072-20-1 (денна форма навчання)

(шифр)

спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування»

на тему «Планування обсягів доходів і видатків бюджетної установи (на прикладі КЗПО "Дніпропетровський обласний центр науково-технічної творчості та інформаційних технологій учнівської молоді" ДОР)»

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	ст. викл. Горяча О.І.			
Рецензент	Іваниця І.М.			
Нормоконтролер	Федорова О.Г.			

Дніпро

2024

Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри
економічного аналізу і фінансів
(повна назва)

_____ Д.С. Букрєва
(підпис) (прізвище, ініціали)
«_____» _____ 2024 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню бакалавр

здобувачу Харитоновій Наталії Геннадіївні академічної групи 072-20-1
(прізвище, ініціали) (шифр)

спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
(код і назва спеціальності)

на тему: «Планування обсягів доходів і видатків бюджетної установи (на прикладі КЗПО "Дніпропетровський обласний центр науково-технічної творчості та інформаційних технологій учнівської молоді" ДОР)»

затверджену наказом ректора НТУ "Дніпровська політехніка" від 31.05.2024р. №515-с

Розділ	Зміст	Термін виконання
ВСТУП	Актуальність теми, мета і завдання, об'єкт і предмет роботи, методи, наукова та практична цінність, апробація результатів, публікації, структура роботи	20.05.2024- 22.05.2024
Розділ 1	Теоретичні-методичні засади аналізу і планування доходів і видатків бюджетної установи	23.05.2024- 30.05.2024
Розділ 2	Аналіз доходів і видатків бюджетної установи на прикладі КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР»	31.05.2024- 07.06.2024
Розділ 3	Напрями удосконалення планування обсягів доходів і видатків бюджетної установи на прикладі КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР»	08.06.2024- 16.06.2024
ВИСНОВКИ		17.06.2024- 18.06.2024
Демонстраційний матеріал	Підготовка демонстраційного матеріалу до захисту	19.06.2024- 23.06.2024

Завдання видано

_____ (підпис керівника)

О.І.Горяча

(прізвище, ініціали)

Дата видачі завдання 06.05.2024 р.

Дата подання до екзаменаційної комісії 24.06.2024 р.

Завдання прийнято до виконання

_____ (підпис студента)

Н.Г.Харитонова

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Харитоновна Н.Г. - Планування обсягів доходів і видатків бюджетної установи (на прикладі КЗПО "Дніпропетровський обласний центр науково-технічної творчості та інформаційних технологій учнівської молоді" ДОР") - Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота бакалавра ОП «Фінанси, банківська справа та страхування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». - НТУ «Дніпровська політехніка», Дніпро, 2024.

Мета кваліфікаційної роботи - теоретичне обґрунтування та дослідження планування обсягів доходів і видатків бюджетної установи.

У вступі викладено сучасний стан проблеми, обґрунтована актуальність теми, конкретизовано задачі кваліфікаційної роботи, визначено об'єкт і предмет дослідження.

У першому розділі обґрунтовано теоретичні та методичні засади аналізу і планування обсягу доходів і видатків бюджетної установи.

У другому розділі досліджено організаційну структуру «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР» з використанням методів фінансово-економічного аналізу, проаналізовано динаміку обсягів доходів і видатків за 2021-2023 рр., сформовано висновки щодо фінансових результатів.

У третьому розділі кваліфікаційної роботи здійснено обґрунтування вибору напрямів удосконалення планування обсягу доходів і видатків. Проведено прогнозування обсягу доходів і видатків, на основі економіко-математичних методів розраховані прогнозні показники.

БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА, БЮДЖЕТ, БЮДЖЕТНА УСТАНОВА, ПЛАНУВАННЯ, ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ, КОШТОРИС, НАДХОДЖЕННЯ, ВИДАТКИ, ДОХОДИ, ВИТРАТИ

ABSTRACT

Kharytonova N.H. - Planning of revenues and expenditures of a budgetary institution (based on the example of the Communal Institution of Extracurricular Education "Dnipropetrovsk Regional Center for Scientific and Technical Creativity and Information Technology of Student Youth" of the Dnipropetrovsk Regional Council).

Qualification work for obtaining a bachelor's degree in specialty 072 Finance, Banking and Insurance. - Dnipro University of Technology, Dnipro, 2024.

The purpose of the qualification work is theoretical justification and research of the planning of income and expenditure volumes of a budgetary institution.

The introduction describes the current state of the problem, substantiates the relevance of the topic, specifies the tasks of the qualification work, defines the object and subject of the research.

The first chapter substantiates the theoretical and methodological foundations of the analysis and planning of the budget institution's revenues and expenditures.

The second section, the organizational structure of the «DOCNTT and ITUM» DOR» is examined. Using financial-economic analysis methods, the dynamics of income and expenditures for 2021-2023 are analyzed, and conclusions regarding the financial results are formulated.

The third section of the qualification work, the justification for the choice of directions for improving the planning of income and expenses is given. Revenue and expenditure volumes are forecasted, forecast indicators were calculated on the basis of economic and mathematical methods.

BUDGET POLICY, BUDGET, BUDGETARY INSTITUTION, PLANNING, FINANCIAL RESOURCES, ESTIMATE, REVENUES, EXPENDITURES, INCOME, EXPENSES

ЗМІСТ

ВСТУП.....	07
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ І ПЛАНУВАННЯ ДОХОДІВ І ВИДАТКІВ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ.....	10
1.1. Сутність, економічний зміст і структура доходів і видатків бюджетних установ.....	10
1.2. Нормативно-правові засади формування доходів і видатків бюджетних установ.....	18
1.3. Теоретико-методичні підходи до аналізу і планування доходів і видатків бюджетних установ.....	23
Висновки до розділу 1.....	30
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДОХОДІВ І ВИДАТКІВ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ НА ПРИКЛАДІ КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР».....	33
2.1. Загальна характеристика діяльності КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР».....	33
2.2. Визначення зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на діяльність КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР»	36
2.3. Аналіз джерел фінансування та параметричний аналіз загального фонду за 2021-2023 роки.....	40
2.4. Аналіз виконання плану доходів і видатків спеціального фонду за 2021-2023 роки.....	48
2.5. Фінансовий аналіз діяльності КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР.....	52
Висновки до розділу 2.....	59
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПЛАНУВАННЯ ОБСЯГІВ ДОХОДІВ І ВИДАТКІВ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ НА ПРИКЛАДІ КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР».....	63
3.1. Проблеми та напрями удосконалення планування обсягів доходів і видатків КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР»	63

3.2. Проектні шляхи поліпшення фінансового стану КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР»	68
3.3. Прогнозування обсягів доходів і видатків КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР»	73
Висновки до розділу 3.....	80
ВИСНОВКИ.....	82
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	87
ДОДАТКИ.....	93

ВСТУП

Актуальність теми. На сьогодні зростає важливість управління фінансами державного сектору задля забезпечення соціально-економічних завдань. Планування обсягів доходів і видатків бюджетної установи сприяє ефективному розподілу та залученню фінансових ресурсів, реалізуючи основні функції фінансово-господарської діяльності. Головним чином на ефективну реалізацію планування завдань учасника бюджетного процесу впливає бюджетна політика. Дослідження основних аспектів управління фінансовими ресурсами сприяє соціально-економічному розвитку та забезпеченню фінансової стабільності для бюджетної установи.

Сутність проблеми дослідження планування обсягів доходів і видатків бюджетної установи полягає у дослідженні особливості специфіки реалізації функцій учасника бюджетного процесу, висвітлення факторів, які впливають на складання проекту, його розгляд і затвердження кошторису, а також дослідження успішності виконання кошторисних планових призначень.

Значний внесок у дослідженні аспектів бюджетної політики досліджено рядом вітчизняних науковців. Дослідженню часткових аспектів щодо планування обсягів доходів і видатків у бюджетній установі посприяли: Н.А. Дехтяр, О.В. Дейнека, О.В. Люта, Н.Г. Пігуль, Л.В. Коваль, А.М. Мазур, О.М. Шеліхевич, О.В. Кравченко, В.С. Леня, Т.В. Машошина, Ю.Крук, І.В. Литвинчук.

Мета і завдання дослідження - на основі теоретичних та практичних положень проаналізувати та дослідити планування доходів і видатків бюджетної установи, розробити напрями удосконалення планування фінансових ресурсів.

Відповідно до поставленої мети було вирішено такі **завдання дослідження:**

- розкрито сутність та економічний зміст «доходів» і «видатків» бюджетної установи;

- визначено нормативно-правові засади формування доходів і видатків бюджетної установи;
- визначено основні методи фінансово-економічного аналізу;
- систематизовано основні методи бюджетного планування;
- досліджено виконання кошторисних призначень загального фонду;
- досліджено виконання кошторисних призначень спеціального фонду;
- досліджено фінансовий стан;
- виявлено напрями удосконалення планування доходів і видатків бюджетної установи;

Об'єкт дослідження - процес формування та виконання дохідної і видаткової частини бюджетної установи.

Предмет дослідження - теоретичні та практичні положення формування та виконання дохідної і видаткової частини бюджетної установи.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених задач було застосовано загальнонаукові і спеціальні методи, а саме: метод порівняння, групування, метод фінансових коефіцієнтів (темп росту, приросту, горизонтальний, вертикальний аналіз), економічного аналізу - абстрактно-логічний (відхилення, відносні, середні величини), методи графічні і табличні.

Інформаційна база. Основою дослідження слугували положення законодавчо-нормативних матеріалів, офіційні статистичні матеріали, дані річних звітів бюджетної та фінансової звітності установи, наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених, а також результати власних досліджень та спостережень. Для побудови графіків, діаграм та обробки інформації використовувались математичні та статистичні функції за допомогою прикладного пакету MS Excel.

Прикладна цінність роботи полягає у конкретному застосуванні розроблених пропозицій щодо планування обсягів доходів та видатків бюджетної установи. Результати дослідження були розглянуті керівництвом установи, і їх практична цінність підтверджена матеріалами КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР».

Апробація результатів дослідження. Основні результати роботи та їх практична значущість обговорювалися на міжнародній конференції студентів та молодих науковців «Ринок фінансових інновацій та безробіття ЄС: тенденції, виклики та перспективи» (м. Дніпро, 25-26 квітня 2024 року). Тема доповіді: Управління доходами і видатками бюджетної установи як напрямок цифровізації публічних фінансів.

Особистий внесок. Кваліфікаційна робота є самостійною науковою працею. Усі теоретичні положення, висновки та рекомендації, які виносяться на захист одержано автором самостійно на підставі критичного аналізу літературних джерел, даних фінансової звітності.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу трьох розділів і висновків, загальний обсяг роботи становить 106 сторінок. Робота містить 24 таблиць, 17 рисунків, список використаних джерел - 55 найменувань, 10 формул, 12 додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ І ПЛАНУВАННЯ ДОХОДІВ І ВИДАТКІВ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ

1.1. Сутність, економічний зміст і структура доходів і видатків бюджетних установ

Державна фінансова політика України має такі складові: бюджетна, податкова, грошово-кредитна (монетарна), інвестиційна та цінова політика.

Бюджетна політика спрямована на оптимізацію та раціоналізацію формування доходів за використанням державних фінансових ресурсів, підвищує ефективність державних інвестицій у економіку, узгоджує загальнодержавні і місцеві інтереси у сфері міжбюджетних відносин, регулює державний борг та забезпечує соціальну справедливість при перерозподілі національного доходу [1,15].

Бюджетна політика є комплексом заходів з управління фінансовими ресурсами держави, спрямованих на підвищення прозорості та вдосконалення правових і економічних засад для учасників бюджетного процесу та вирішення ними соціальних завдань використовуючи доступні ресурси.

Управління державними фінансами починається із бюджету. Бюджет - це план формування та використання фінансових ресурсів, який враховує реальні доходи і видатки, а також взаємозв'язок між ними відповідно з визначеними методами планування й прогнозування.

Вертикальна структура бюджету держави за рівнями влади характеризується двома поняттями: бюджетний устрій та бюджетна система.

Бюджетний устрій - це організація і принципи побудови бюджетної системи, взаємозв'язок між її ланками. Бюджетний устрій визначається державним устроєм [2,101].

Центральним органом виконавчої влади, який контролює бюджетну політику є Міністерство фінансів України. Міністерство підготовлює бюджетні

декларації на кожен фінансовий рік та проект закону про Державний бюджет України. Міністерством забезпечена статистика виконання Державного бюджету України та його розпорядниками, провадиться контроль за дотриманням бюджетного законодавства на кожній його стадії.

Бюджетна система України та бюджетний процес відіграють важливу роль забезпечення соціально-економічного розвитку країни, тому розглянемо політику організації зведеного бюджету України на рис. 1.1.

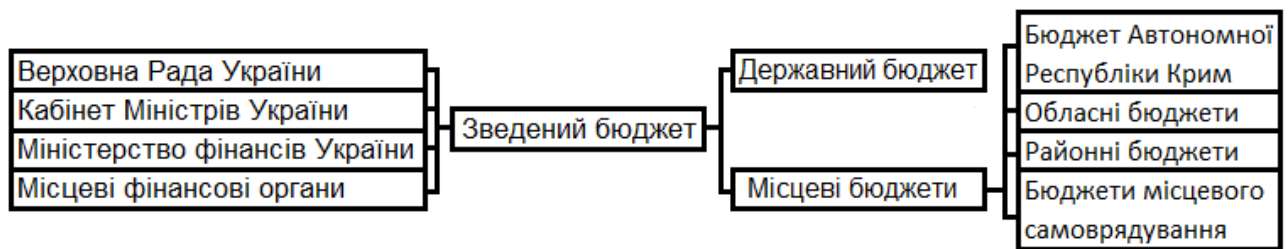

Рис. 1.1 - Бюджетна політика організації зведеного бюджету України

Важливим для організації зведеного бюджету є дотримання бюджетної класифікації розподілу доходів і видатків, як продемонстровано на рис. 1.1. Бюджетна система регульована Верховною радою України, Кабінетом Міністрів України, Міністерством фінансів України та місцевими фінансовими органами, що організують, спрямовують, узгоджують рішення та встановлюють принципи для учасників бюджетного процесу.

Рух коштів зі зведеного бюджету відбувається у форматі бюджетного фінансування, що являє собою безповоротний та безоплатний відпуск коштів з державного та місцевих бюджетів на виконання загальнодержавних функцій і функцій муніципальних органів та забезпечення діяльності бюджетних установ та організацій [3,52].

Для підготовки проекту державного бюджету Міністерством розробляється і доводиться до головних розпорядників бюджетних коштів інструкція з підготовки бюджетних запитів.

Бюджетні запити - це плановані суми коштів розподілені між виконавцями бюджетних програм, кожен з них розглядає планові показники і складає частину запиту, яка становить його бюджетну програму.

Бюджетна програма - це систематизований перелік заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети та завдань, виконання яких пропонує та здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій [3].

Продемонстровано ієрархічну структуру розподілу бюджетних коштів у бюджетній системі на основі [2], [4], [5,86] у рис. 1.2:

Рис. 1.2 - Ієрархічна структура розподілу бюджетних коштів України

Бюджетним кодексом визначено, що бюджетна установа - це розпорядник бюджетних коштів, який у процесі фінансових відносин взаємодіє з бюджетом за наданими фінансовими ресурсами, які забезпечують її власну дохідну і видаткову частину [6].

Бюджетна установа - це орган, установа чи організація, визначена згідно Конституції України, створена у встановленому порядку органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим чи органами місцевого самоврядування, що повністю утримується за рахунок, відповідно державного бюджету або місцевого бюджету.

Установа - це орган, який виконує певні управлінські, культурно-освітні або соціально-побутові функції [3,11]. Бюджетні установи орієнтуються на соціально-культурне призначення, оскільки вони є неприбутковими та за функціональною ознакою спрямовані на: державне управління, охорону громадського порядку, вирішення науково-технічних задач, тощо.

Підтвердженням заснування бюджетної установи та підставою взяття її на облік в органах статистики чи фіскальних органах, Казначействі, Пенсійному фонді України та органах соціального страхування є надходження від державного реєстратора до цих органів відомостей із реєстраційної картки на проведення державної реєстрації юридичної особи [7,12].

Ключові аспекти функціонування бюджетних установ є фінансування, бюджетування, планування, аналіз та контроль за фінансовими ресурсами як для суб'єкта державного сектору економіки.

Бюджетне фінансування провадиться відповідно типової програми класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів. Основою фінансування бюджетної програми є кошторис.

Кошторис - це основний плановий фінансовий документ, що затверджується керівниками вищої ланки організацій не пізніше ніж до місяця відповідного бюджету з якого провадиться фінансування установи [7]. Кошторис складається із загального та спеціального фонду. Розроблення кошторису бюджетної установи спрямоване на такі цілі: визначення обсягу доходів і видатків установи в цілому та її окремих структурних одиниць і підрозділів; забезпечення покриття видатків фінансовими ресурсами з різних джерел [8].

Фінансові ресурси бюджетної установи і організацій - це грошові кошти, які були виділені з бюджетів різних рівнів, а також мобілізовані установами з різних джерел на здійснення і розширення своєї діяльності [9,26].

На думку науковців І.Д. Бенько, В.С. Бенько: «...фінансові ресурси мають здатність переміщуватися між різними рівнями. Частина фінансових ресурсів, які сформовані на нижчому рівні, створюють фінансовий потік, який передається на вищий рівень у процесі розподілу, і навпаки, фінансові ресурси, що зосереджені на вищому рівні можуть передаватись у формі фінансового потоку на нижчий рівень» [10]. Важливо зазначити, що бюджет спрямовується на фінансування діяльності бюджетної установи. Водночас, бюджетна установа має право самостійно мобілізувати ресурси в результаті взаєморозрахунків із фізичними та юридичними особами.

Сутність бюджетного фінансування сформувати і реалізувати грошові відносини між виконавцем програми та суб'єктом господарювання.

Поділяють такі форми бюджетного фінансування: кошторисне фінансування, бюджетне інвестування, державні трансферти та бюджетне кредитування [11,130].

За кошторисним фінансування виокремлюють джерела формування та напрями використання залежно від: бюджетних і позабюджетних коштів [12]. У дослідженні науковців Н.М. Бондаренко, Ю.А. Гузенко визначено, що бухгалтерський облік у бюджетних установах є системою контролю наявності та рухом бюджетних і позабюджетних коштів [13].

Бюджетне фінансування - це безоплатне надання коштів з державного та місцевих бюджетів на здійснення та утримання функцій бюджетних підприємств, установ та організацій, тоді як позабюджетні кошти (фінансування) - це кошти в матеріальній або нематеріальній формі, що є результатом учасника бюджетного процесу при самостійній фінансово-господарській діяльності або отриманню від інших джерел. Дані аспекти фінансування складають «доходи бюджетних установ».

Доходи, видатки та витрати бюджетних установ є самостійними об'єктами обліку, проте в системі бухгалтерського обліку бюджетних установ розглядаються у взаємозв'язку, оскільки зв'язок між ними має причинно-наслідковий характер [14].

Доходи бюджетної установи - це надходження грошових коштів, одержані за рахунок бюджетних ресурсів та отриманих з інших джерел для виконання затвердженого кошторису. Перейдемо до визначення економічної класифікації доходів бюджетних установ залежно від джерел інформації у табл. 1.1:

Таблиця 1.1 - Класифікація доходів бюджетної установи

Джерело інформації 1	Структура та види доходів джерел інформації 2
Кошторис	- надходження загального фонду; - надходження спеціального фонду;

1	2
Бюджетний кодекс України	- податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, плату за надання адміністративних послуг, власні надходження бюджетних установ);
НП(с)БОДС 101	- збільшення економічних вигід у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власника);
НП(с)БОДС 124	- доходи за обмінними операціями; - доходи за необмінними операціями;
Фінансовий ресурс	- асигнування з державного або місцевого бюджету; - доходи спеціального фонду.

Фінансове забезпечення доходів за кошторисом стає важливим інструментом для управління фінансами, тому їх поділяють на:

- надходження загального фонду - це бюджетні асигнування, які надходять із державного або місцевого бюджету на повноцінні витрати щодо забезпечення основної діяльності.

- надходження спеціального фонду - це власні надходження, де перша група - надходження від плати за послуги, що надаються бюджетною установою та друга група - інші джерела надходжень.

Вагомий вклад стосовно визначення економічного змісту доходів зробили науковці С.Ю. Скоморохова, С.А. Бондарчук виокремлюючи власні надходженнями бюджетної установи та доходи від інших надходжень по спеціальному фонду [15].

Формування дохідної частини бюджетної установи залежить від джерел надходжень відповідно до нормативно-правових актів [6], [16] та досліджень вітчизняних науковців [15], [7,64].

Формування доходів бюджетної установи відображено на рис.1.3

Рис. 1.3 - Формування доходів бюджетної установи

Бюджетний кодекс України виокремлює податкові, неподаткові та інші надходження доходів до бюджету. Класифікуючи доходи бюджету за неподатковими надходженнями виокремлюють:

- 1) Доходи від власності та підприємницької діяльності;
- 2) Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності;
- 3) Власні надходження бюджетних установ [6].

Серед особливостей фінансового обліку доходів бюджетної установи науковці А.М. Мазур, Л.В. Коваль виокремили доходи за видами по обмінним та необмінним операціям [19].

Видатки та витрати бюджетної установи характеризують сумісний процес, проте між ними є суттєві відмінності. Витрати є складовою широкої категорії та спрямовані сформувати собівартість продукції і послуг, які реалізують розпорядники бюджетних коштів відповідно до визначених програм.

Видатки бюджетної установи - це сума коштів, спрямована на забезпечення процесу господарської діяльності у межах суми визначеної лімітною довідкою.

Лімітна довідка є документом, що містить затверджені бюджетні призначення. У довідці зазначаються бюджетні асигнування із помісячним розподілом, а також інші показники, які відповідно до чинного законодавства мають бути визначені на основі затверджених нормативів місцевим органом та головним розпорядником.

Таблиця 1.2 - Класифікація видатків та кредитування бюджетної установи

Джерело інформації	Структура та види видатків та витрат за джерелами інформації
Кошторис	- видатки загального фонду; - видатки спеціального фонду; - надання внутрішніх кредитів; - надання зовнішніх кредитів;
Бюджетний кодекс України	- функціональна класифікація видатків та кредитування бюджету; - програмна класифікація видатків та кредитування бюджету; - відомча класифікація видатків та кредитування бюджету; - економічна класифікація видатків та кредитування бюджету;
НП(с)БОДС 101	- зменшення економічних вигід у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власником);
НП(с)БОДС 135	- витрати за обмінними операціями; - витрати за необмінними операціями;
Облік виконання кошторису [3,69]	- касові видатки; - фактичні видатки; * асигнування (надходження);
Фінансовий ресурс	- поточні видатки; - капітальні видатки; - кредитування з вирахуванням погашення; - нерозподілені видатки;

Видатки, що здійснюються за кошти загального фонду бюджету називають видатками загального фонду, а кошти, що використовуються на відповідні цілі зі спеціального фонду - видатками спеціального фонду [9,67].

У своєму дослідженні науковці Н.М. Бондаренко, Ю.А. Гузенко розглядали економічний зміст класифікації видатків бюджетної установи залежно від джерел покриття (загальний та спеціальний фонд), від руху бюджетних коштів (касові та фактичні видатки) та за бюджетною класифікацією (функціональна, відомча, економічна) [13].

Визначимо основний зміст економічної класифікації видатків у табл. 1.3:

Таблиця 1.3 - Коди економічної класифікації видатків та кредитування

Кошторис	Економічна класифікація видатків та кредитування
Поточні видатки (Код 2000)	- це видатки, які спрямовуються на виконання бюджетних програм і забезпечують поточне функціонування бюджетних установ на проведення досліджень, розробок, заходів і надання поточних трансфертів населенню і підприємствам (установам, організаціям) [7,76].
Капітальні видатки (Код 3000)	- це видатки, які спрямовуються на придбання основного капіталу, необоротних активів, на будівництво, ремонт, реконструкцію та реставрацію, на створення державних запасів і резервів; на придбання капітальних активів; невідплатні платежі, компенсацію втрат, пов'язаних із пошкодженням основного капіталу [7,77].
Нерозподілені видатки (Код 9000)	- є сформованими із резервних фондів Кабінету Міністрів України та фондів непередбачених видатків Ради Міністрів Автономії Республіки Крим, обласних та місцевих адміністрацій, виконкомів місцевих рад.
Внутрішнє кредитування (Код 4100)	- це кредитування органів управління інших рівнів, державних підприємств, фінансових установ. До кредитів з бюджету також належать бюджетні позички та фінансова допомога з бюджету на поворотній основі.
Зовнішнє кредитування (Код 4210)	- це надання кредитів, які надаються іноземним державам, міжнародним організаціям, підприємствам, фізичним особам та іншим суб'єктам.

Бюджетне та фінансове планування спрямоване на регулювання майбутніх потоків у доходах й видатках бюджетної установи, забезпечує повне і своєчасне управління її фінансовими ресурсами.

1.2. Нормативно-правові засади формування доходів і видатків бюджетних установ

Бюджетні відносини в Україні регулюються чисельними нормативно-правовими актами державного і місцевого рівнів, серед яких:

- 1) Конституція України;
- 2) Бюджетний кодекс України;
- 3) Податковий кодекс України;
- 4) Закон про Державний бюджет України на поточний рік;
- 5) Інші закони, що регулюють бюджетні відносини;
- 6) Нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України;
- 7) Нормативно-правові акти органів виконавчої влади;

8) Рішення про місцевий бюджет;

9) Рішення органів влади та державного управління АР Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування [12,34].

Бюджетна установа функціонує в рамках бюджетної системи і бюджетного устрою згідно з нормативно-правовими актами, ефективна взаємодія організації з державним або місцевим бюджетом підпорядковуються Конституції України та Бюджетному кодексу України.

Бюджетна установа підпорядкована бюджетній системі і бюджетному устрою, тобто ефективна взаємодія з бюджетами різних рівнів регулюється нормативно-правовими актами про бюджетний устрій України, що підпорядковуються Конституції України та Бюджетному Кодексу України.

До підпункту 1.5 статті вищезазначеного кодексу, визначено:

Бюджетна система Україна - це комплексна структура, що включає державний бюджет та місцеві бюджети, побудована з урахуванням економічних відносин, державного та адміністративно-територіального устрою, і регульована відповідними нормативно-правовими актами.

Відповідно до статті 8 Бюджетного кодексу визначено класифікацію, тобто складові фінансової діяльності для учасника бюджетного процесу. Проте розширена версія класифікації міститься в наказі Міністерства фінансів України «Про бюджетну класифікацію» №11. Наводиться структура економічного наповнення доходів, також організаційний, функціональний та економічний поділ видатків, структура кредитування, фінансування та борг.

Згідно до наказу №11 доходи бюджетної установи груповані таким чином:

- 25010100 - Плата за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю;

- 25010300 - Плата за оренду майна бюджетних установ, що здійснюється відповідно до Закону України «Про оренду державного та комунального майна»;

- 25010400 - Надходження бюджетних установ від реалізації в установленому порядку майна (крім нерухомого майна);

- 25020000 - Інші джерела власних надходжень бюджетних установ.

Бюджетна установа керується Господарським кодексом України, що має вплив на бюджетний процес через встановлення правових основ господарської діяльності [20]. Згідно до підпункту 1 та 2 статті 3 Господарського кодексу: «Господарська діяльність це про виробництво і збут продукції та виконання робіт або надання послуг із визначеною ціною характеристикою». На прикладі дослідження науковця О.М. Шеліхевич «...Процес надання послуг є новим найскладнішим видом діяльності бюджетних установ та супроводжується як витрачанням матеріальних і фінансових ресурсів – нарахуванням заробітної плати, придбанням і використанням основних засобів, запасів тощо, так і отриманням плати за надання цих послуг» [30]. Господарська діяльність бюджетної установи відображена у комплексі матеріальних і фінансових ресурсів.

Відповідно до наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження документів в процесі виконання бюджету» від 28.01.2002 р. № 57 визначено: форми кошторису, типовий штатний розпис, план асигнувань (за винятком надання кредитів з бюджету) загального фонду бюджету, план використання бюджетних коштів, помісячний план використання бюджетних коштів, план надання кредитів із загального фонду бюджету, план спеціального фонду бюджету (за винятком власних надходжень бюджетних установ та відповідних видатків), зведений план надання кредитів із загального фонду бюджету, зведений план спеціального фонду бюджету (за винятком власних надходжень бюджетних установ та відповідних видатків), зведений план використання бюджетних коштів, зведений помісячний план використання бюджетних коштів, зведений кошторис, зведений план асигнувань (за винятком надання кредитів з бюджету) загального фонду бюджету, зведення показників спеціального фонду кошторису, а також лімітна довідка про бюджетні асигнування та кредитування.

Кошторис бюджетної установи регламентований відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ»

від 28.02.2002 р. № 228. Відповідно до статті 3 вищевказаної постанови бухгалтерський облік ведеться самостійно або централізованою бухгалтерією.

Вступна частина кошторису містить відомості про: вид бюджету (державний, обласний, міський, районний, об'єднаної територіальної громади, сільський тощо); коди й назви відомчої, програмної класифікації видатків відповідного бюджету [7,93].

Згідно до статті 11 вищевказаної постанови головний розпорядник надає розпоряднику нижчого рівня вказівку, щоб бюджетна установа складала проект забезпечення діяльності, строки, показники, які необхідні при визначенні обсягу видатків та надання кредитів бюджету.

Відповідно, як зазначено у підрозділі 1.1, бухгалтерський облік є системою контролю над рухом бюджетного і позабюджетних коштів. Основа для ведення бухгалтерського обліку та подання фінансової звітності регламентована Міністерством фінансів України про нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку в державному секторі [24]. Зокрема у даний перелік враховують наступні нормативно-правові акти: Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі» [25]; Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» [26]; Національне положення за формами звітності (Форми № 1-дс, 2-дс, 3-дс, 4-дс) [27].

Нормативно-правові акти елементів фінансової звітності за фінансово-господарською діяльністю бюджетної установи є НП(с)БОДС 124 «Доходи» [17] та НП(с)БОДС 135 «Витрати» [18].

Таблиця 1.4 - Перелік НП(с)БОДС [24]

№	Номер і назва НП(с)БОДС	Характеристика інформації
1	2	3
1	НП(с)БОДС 101 «Подання фінансової звітності»	Форма №1-дс Баланс
		Форма №2-дс Звіт про фінансові результати
		Форма №3-дс Звіт про рух грошових коштів
		Форма №4-дс Звіт про власний капітал

1	2	3
2	НП(с)БОДС 124 «Доходи»	Доходи від обмінних операцій
		Доходи від необмінних операцій
3	НП(с)БОДС 135 «Витрати»	Витрати від обмінних операцій
		Витрати від необмінних операцій

НП(с)БОДС 101 встановлює норми заповнення інформації фінансової звітності для бюджетної установи та визначає об'єкти аналізу, тобто: активи, зобов'язання, власний капітал, надходження і витрати грошових коштів.

НП(с)БОДС 101 визначає поняття, які представлені у табл. 1.4:

Доходи - збільшення економічних вигід у вигляді збільшення активів або зменшення зобов'язань, яке призводить до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників) [26].

Витрати - зменшення економічних вигід у вигляді зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками) [26].

Обмінна операція - це господарська операція з продажу/придбання активів в обмін на грошові кошти, послуги (роботи), інші активи або погашення зобов'язань.

Необмінна операція - це господарська операція, яка не передбачає передачу активів, послуг (робіт) в обмін на отриманий дохід або активи, але може передбачати виконання певних умов [17].

Бюджетна звітність бюджетної установи формується згідно наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку складання бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування» від 24.01.2012 р. №44.

Стаття 58 вищевказаного наказу визначає, що бюджетна звітність складається щомісячно, щоквартально і щорічно. Підпунктом 1 розділу 1 вищевказаного наказу визначено, що бюджетна звітність містить інформацію

про виконання кошторисів та/або планів використання бюджетних коштів. Відповідно виконання планів використання бюджетних коштів здійснюється наростаючим підсумком. Пункт 5 наказу №44 визначено, що звітним періодом для складання місячної бюджетної звітності починається із 1 січня і впродовж здійснюється із 1 числа до останній день звітного місяця. Стаття 51 постанови №228 доповнює, що формування доходів і видатків впроваджується наростаючим підсумком після затвердження змін у кошторисі із початку бюджетного періоду та звітується у формі бюджетної звітності.

1.3. Теоретико-методичні підходи до аналізу і планування доходів і видатків бюджетних установ

Визначення термін «аналіз» використовується переважно так:

1. Аналіз – це метод наукового дослідження, спосіб пізнання процесів і явищ, який полягає в уявному розкладанні цілого на складові частини і виділенні окремих сторін, властивостей, зв'язків. Такий розклад дає змогу з'ясувати внутрішню суть і природу процесу, який вивчає його залежність від факторів формування.

2. Аналіз як галузь наукових знань [29,5].

Планування та реалізація фінансово-господарської діяльності бюджетної установи можливо схематично відобразити таким чином на рис.1.4:

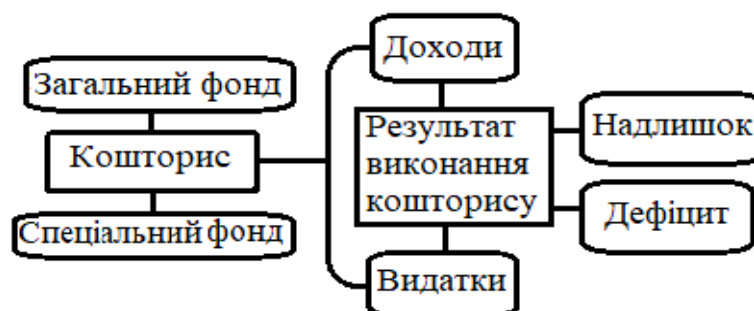

Рис. 1.4 - Фінансово-господарська діяльність бюджетної установи

Вітчизняні наукові праці з приводу аналізу фінансово-господарської діяльності виокремлюють «фінансово-економічний аналіз». Фінансово-економічний аналіз спрямований виявити причинно-наслідкові зв'язки виконання кошторису бюджетної установи через фінансову або бюджетну звітність.

Внаслідок розроблення та затвердження кошторису, бюджетна установа наростаючим підсумком виконує бюджетну програму із початку року, дотримуючись вимог та нормативів. Потенціал бюджетної установи збільшується через реалізацію фінансових ресурсів та отримання доходів.

Результатом фінансово-господарської діяльності є надлишок або дефіцит коштів, за рахунок отриманих доходів і понесених видатків бюджетної установи. Бюджетні установи є неприбутковими і не можуть позичати додаткові ресурси, тому поліпшення діяльності здійснюється на основі власних ресурсів.

Розглянувши фінансово-господарську діяльність слід звернути увагу на сутність фінансово-економічного аналізу.

Фінансово-економічний аналіз - це оцінка фінансового стану на підставі аналітичної інформації бухгалтерського обліку та нормативно-правових засад регулювання діяльності.

Економічний аналіз - це система спеціальних знань для дослідження зміни та розвитку економічних явищ і процесів у їх взаємозв'язку та взаємообумовленості, з метою забезпечення цільового управління ними [29,6].

Методика економічного аналізу - це сукупність методів, способів, прийомів і правил економічного дослідження, включаючи техніку і операції з досліджуваними матеріалами [30,11].

Методи економічного аналізу поділені на загальнонаукові та спеціальні. Загальнонаукові (абстрактно-логічні) методи визначають категорії, поняття, економічні теорії і гіпотези, висновки, спрямовані лише на рекомендації. Спеціальні методи надають кількісну характеристику та безпосередньо використовуються для конкретного об'єкту економічного аналізу. Спеціальні методи поділені на формалізовані або неформалізовані [31,91].

Формалізовані методи - це опис аналітичних процедур на основі точних залежностей на основі явища або об'єкта який визначається. Вони враховують: методи первинної обробки та представлення даних, факторний аналіз, аналіз динамічних рядів, економіко-математичні методи, тощо.

Економіко-математичні методи враховують: методи багатовимірної комплексної оцінки, економетричні, методи математичного програмування (лінійного, нелінійного, динамічного, дискретного), теорії управління запасами, масового обслуговування; теорії ігор; теорії розкладів, програмно-цільові методи, імітаційні, методи навчання, розпізнавання образів та інше [31,263].

Для вирішення завдань підвищення управління явищ або об'єктів за сталими тенденціями, прогнозування певних явищ або об'єктів економічного аналізу, використовують економіко-математичні методи із врахуванням математики і кібернетики.

Неформалізовані методи - це опис аналітичних процедур на логічному рівні, вони не мають чіткого алгоритму стосовно їх реалізації.

Економічний аналіз також поділений на внутрішній та зовнішній. Внутрішній економічний аналіз - досліджує економічний розвиток бюджетної установи, його структурних підрозділів. Забезпечує найповніше використання потенціалу і регламентування діяльності всіх функціональних підсистем. Зовнішній економічний аналіз - визначає місце бюджетної установи у середовищі враховуючи її стратегію, тактику економічних відносин, пошуки надійних партнерів і клієнтів.

Продемонструємо основні методи економічного аналізу на рис. 1.5:

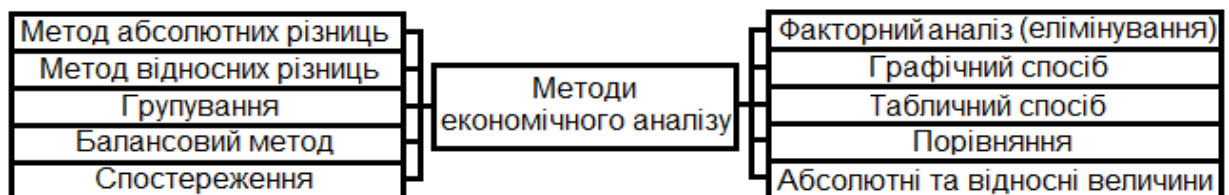

Рис. 1.5 - Методи економічного аналізу

На рис. 1.5. відображено основні методи економічного аналізу, а саме методи первинної обробки: абсолютні величини, відносні величини, середні величини, порівняння, групування, балансовий і сальдовий методи, а також табличне і графічне представлення даних.

Групування - полягає у формуванні однорідних груп шляхом розподілу сукупності на окремі частини або об'єднання одиниць, сукупності в однорідні групи за суттєвими для конкретного завдання ознаками [31,120].

Балансовий і сальдовий прийоми застосовуються тоді, коли відомі деякі однорідні показники і є можливість через них визначити значення інших показників чи факторів, перевірити їх взаємозв'язок [32,29].

Факторний аналіз - це метод комплексного вивчення і вимірювання впливу факторів на величину результативних показників. Основні методи факторного аналізу є: метод ланцюгової підстановки, абсолютних різниць, індексний метод, метод балансового узагальнення. Факторний аналіз це про вплив чинників на результати, тобто існує визначений числовий аналіз - детермінований або ймовірнісний числовий аналіз - стохастичний.

Порівняння - це зіставлення явищ або процесів з тим, що відомо і раніше було вивчено, щоб виявити спільні риси або розбіжності між ними. Загалом порівнюючи діяльність зіставляють: аналогічні показники минулих періодів; прогнозовані показники; середні показники по галузі, регіону, країни [30,13]. Досліджуючи вітчизняні праці [32,24], [33,102] виокремлюють такі основні підходи порівняння:

Таблиця 1.5 - Методичні підходи фінансового аналізу

Вид аналізу	Сутність підходу аналізу	Можливості підходу
1	2	3
Горизонтальний аналіз	- це аналіз динаміки, абсолютних і відносних відхилень між попереднім і базовим періодами, з якісною оцінкою виявлених змін.	Інформація про зміну складових: активів, капіталу, доходів, витрат та грошових потоків. Аналізується зміна темпу росту абсолютних значень окремих статей.

1	2	3
Вертикальний аналіз	- це аналіз динаміки шляхом визначення частки окремих статей у загальній структурі балансу.	Інформація про зміну питомої ваги компонентів, таких як активи, капітал, доходи, витрати та грошові потоки. Аналізується зміна темпів приросту у відносних показниках діяльності.
Трендовий аналіз	- це аналіз співвідношень показників звітності за декілька періодів для визначення стійкого тренду.	Інформація відповідно об'єкту дослідження та побудова прогнозованого показника на основі стійкого тренду.

Види економічного аналізу за функціональною ознакою поділені на фінансові та управлінські [33,13].

Фінансовий аналіз вивчає умови фінансової діяльності в цілому або до окремих об'єктів за попередні або поточні (оперативні) періоди чи на довгострокову перспективу. Завдання у фінансовому аналізі спрямоване на дослідження фінансового стану бюджетної установи, його фінансові ресурси, їх формування і використання. Використовуючи фінансовий аналіз визначають: майновий стан; ліквідність, платоспроможність; фінансову стійкість; аналіз використання власного капіталу; аналіз фінансових результатів; аналіз грошових потоків.

Продовжуючи про бюджетний механізм, слід наголосити про планування й прогнозування.

На прикладі дослідження науковців Т.В. Машошина, І.С. Городенська було виокремлено теоретичні аспекти фінансового планування діяльності бюджетних установ, де фінансове планування здійснюється на двох рівнях: мікрорівні та макрорівні [35]. Відповідно макрорівень - це бюджет, що характеризує основну діяльність держави, а мікрорівень - це заплановані обсяги фінансових ресурсів, що генерується суб'єктом господарювання.

На прикладі науковців О.М. Посаднєва, Я.М. Рибіцька було досліджено проблематику бюджетного планування в макроекономічній нестабільності, що: «...бюджетним плануванням слід розуміти науково обґрунтований і методично та методологічно врегульований процес визначення обсягів і джерел формування та напрямів використання централізованого фонду грошових коштів, який також

передбачає погодження та координацію діяльності учасників бюджетного процесу в майбутньому в короткостроковій та середньостроковій перспективі» [36].

На мою думку виникає проблематика стосовно понять планування, тому слід звернути увагу з приводу даних понять.

Складаючи фінансовий план визначаються основні завдання формування, розподілу та використання фінансових ресурсів, які будуть прийняті на визначений період для забезпечення діяльності. Фінансове планування має на меті визначити джерела створення й напряму використання фінансових ресурсів для економіки держави, з метою забезпечення стабільного економічного та соціального розвитку.

Бюджетне планування – це розроблення і складання проекту бюджету, що забезпечує збалансованість та пропорційність бюджетних доходів та видатків, погодження та координацію діяльності учасників бюджетного процесу у майбутньому фінансовому році в процесі його виконання.

Нижче зазначено методи, що застосовуються при бюджетному плануванні:

Таблиця 1.6 - Методи бюджетного планування

Метод	Характеристика методу
Балансовий метод [3]	- спосіб аналізу та планування заснований на збалансуванні джерел надходжень і напрямками видатків;
Метод прямого рахунку [3]	- обчислення показників із реальних потреб і показників у розрізі окремих статей доходів і видатків;
Аналітичний (метод коефіцієнтів) [3]	- обчислення за рахунок зміни планового періоду під впливом певних чинників порівняно із базовим періодом. Метод не потребує значних витрат часу і має відносно точний характер;
Нормативний	- обчислення окремих показників на основі встановлених прогресивних норм нормативів. Метод потребує постійного перегляду й уточнення;
Метод екстраполяції	- визначення бюджетних показників на основі встановлення стійкої динаміки їхнього розвитку. Метод здійснюється на основі досягнутого в попередньому періоді рівня розвитку та його коригувань.
Програмно-цільовий [5]	- метод управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів із застосуванням оцінки ефективності їх використання на всіх стадіях бюджетного процесу.

Реалізуючи програмно-цільовий метод застосовуються основні вимоги для прийняття рішень: формуються цілі, що мають бути досягненні під час

планування видатків. Планування видатків пов'язано із кодами економічної класифікації видатків (КЕКВ), які регламентовані [54] та [16].

Планування видатків бюджетної установи було відображено у табл. 1.3., тому більш деталізуємо формування поточних видатків:

Таблиця 1.7 - Формування поточних видатків бюджетної установи

КЕКВ	Формування показника видатку
2111 «Оплата праці»	- штатний розпис працівників; - розряди працівника від 1 до 25 од.; - доплата, премія, надбавки за ступень працівника; - коефіцієнт за Єдиною тарифною сіткою; - мінімальна заробітна плата згідно до чинного Закону України «Про державний бюджет»;
2120 «Нарахування на оплату праці»	- нарахування на заробітну плату, передбачає - ЄСВ 22%, для працюючих осіб з інвалідністю - 8,41%.
2200 «Використання товарів і послуг»	- формується з урахуванням залишку запасів; - проведення моніторингу цін для закупівлі (якість, ціна, кількість);
2240 «Оплата послуг (крім комунальних)»	- враховується обсяги, режим, умови роботи закладу, укладання договорів щорічної потреби послуг для безперебійної роботи;
2270 «Оплата комунальних послуг та енергоносіїв»	2272 «Оплата водопостачання і водовідведення»; 2273 «Оплата електроенергії»; 2274 «Оплата природного газу»; 2275 «Оплата інших енергоносіїв та інших комунальних послуг» - розраховується із урахування фактичного споживання енергоносіїв та діючих тарифів, застосовується коригуючий коефіцієнт.
2250 «Видатки на відрядження»	- формується враховуючи кількість учасників на заходи та супроводжуючих, середні ціни на проїзд, добові, оплата на проживання.

Планування обсягів доходів і видатків є багатокomпонентним процесом, тому ставлять такі завдання фінансово-економічного аналізу:

1) Виконання кошторисних планових призначень в розрізі доходів і видатків загального і спеціального фонду:

- джерело інформації: кошторис, бюджетна звітність: звіт про надходження та використання коштів загального фонду (форма № 2д, № 2м); звіт про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги (форма № 4-1д, № 4-1м); звіт про надходження і використання коштів, отриманих за іншими джерелами власних надходжень (форма № 4-2д, № 4-2м); звіт про надходження і використання інших надходжень спеціального фонду (форма № 4-3д, № 4-3м);

- визначити джерело фінансування бюджетної установи;
- провести структурно-динамічний аналіз доходів і видатків бюджетних коштів згідно загального та спеціального фонду;
- провести параметричний аналіз для оцінки ефективності виконання кошторисних призначень: касові, фактичні та асигнування.

2) Провести аналіз фінансової діяльності (стан) бюджетної установи за отриманими доходами та здійсненими витратами:

- джерело інформації: баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал, примітки до фінансової звітності;
- визначення загального джерела фінансування бюджетної установи;
- визначення фінансових результатів доходів і витрат і їхня оцінка;
- визначення фінансового стану бюджетної установи методами фінансових коефіцієнтів;

Для забезпечення ефективного планування діяльності та її оцінки в бюджетній установі необхідно використовувати методи горизонтального, вертикального, порівняльного та структурного аналізу.

Висновки до розділу 1

Підсумовуючи проведені дослідження і теоретичне узагальнення існуючих методичних підходів до планування доходів і видатків бюджетної установ було зроблено наступні висновки:

1. Встановлено, що державна фінансова політика впливає на стійкий розвиток різноманітних напрямів, серед яких визначним стає бюджетна політика. Запроваджуючи бюджетну політику підвищується оптимізація та раціоналізація формування доходів і використання фінансових ресурсів у бюджеті, що є важливим для учасників бюджетного процесу.

2. Доведено, що структура бюджету держави визначається двома основними поняттями: бюджетним устроєм і бюджетною системою, які встановлюють принципи дії для учасників бюджетного процесу.

Бюджетним устроєм є Міністерство фінансів України, що враховує підготовку бюджетних декларацій на кожен фінансовий рік, розроблення проектів законів про Державний бюджет України. Міністерством розробляється та доводиться до місцевих фінансових органів інструкція з підготовки бюджетних запитів, а його учасники формують планові показники і складають частину запиту, що встановлені бюджетною програмою. Таким чином реалізується соціально-економічний розвиток населення від плану.

3. Виявлено, бюджетна установа це розпорядник бюджетних коштів, який реалізуючи фінансові відносини, дотримується встановлених основних нормативно-правових засад для взаємодії із бюджетом. Зокрема специфіка установи полягає в тому, що вона є неприбутковою організацією і тому функціональне забезпечення здійснюється за рахунок: фінансування, бюджетування, планування, аналізу та контролю над фінансовими ресурсами використовуючи головні нормативно-правові засади для суб'єкта державного сектору економіки.

4. Виявлено, бюджетна установа має бюджетну програму відповідно планує фінансове забезпечення згідно кошторису. Кошторис установи враховується планом загального та спеціального фонду та залежить від масштабу й структурних підрозділів бюджетної установи.

Бюджетна установа спрямовує мобілізацію коштів з різноманітних джерел для здійснення і розширення своєї діяльності. Джерела поділяють на бюджетні і позабюджетні кошти, які повністю контролюються бухгалтерським обліком і мають причинно-наслідковий характер.

5. Визначено, що економічну класифікацію доходів бюджетних установ можливо інтерпретувати залежно від: кошторису; Бюджетного кодексу України; НП(с)БОДС 101; НП(с)БОДС 124 і як фінансового ресурсу.

Графічно відображено формування доходів бюджетної установи на рисунку 1.3.

6. Визначено, що на економічну класифікацію видатків бюджетної установи впливає лімітна довідка, де відображено конкретна сума коштів

помісячного розподілу по кодам економічної класифікації видатків. Зокрема досліджено видатки за обмінними, необмінними та згідно функціональної, програмної, відомчої класифікації.

7. Встановлено, що бюджетна установа та фінансово-господарська діяльність потребує дослідження у визначенні поточного стану щодо обсягів доходів і видатків, зокрема згідно бюджетної або фінансової звітності. Визначення ефективності та результативності можливо досягнути, використовуючи методи первинної обробки економічного аналізу та методи фінансових коефіцієнтів. Проводячи аналіз слід використовувати прийоми горизонтального, вертикального аналізу. Спрямовання дослідження фінансової діяльності і визначення пріоритетних напрямів удосконалює планування на основі наявних залишків ресурсів.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ДОХОДІВ І ВИДАТКІВ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ НА
ПРИКЛАДІ КЗПО «ДОЦНТТ ТА ІТУМ» ДОР»

2.1. Загальна характеристика діяльності КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР»

Комунальний заклад позашкільної освіти «Дніпропетровський обласний центр науково-технічної творчості та інформаційних технологій учнівської молоді» Дніпропетровської обласної ради» (надалі – КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР») був створений на початку 30-х років минулого століття, коли створювалися дитячі технічні станції.

Статут закладу затверджений рішенням від 26 березня 2004 року № 358-15/XXIV та зареєстрований рішенням виконкому Дніпропетровської міської ради від 22 квітня 2004 року № 929.

Мета КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР» створення сприятливих умов для всебічного розвитку особистості учнів, як найвищої цінності суспільства, розвиток їх талантів, розумових і фізичних здібностей, їх творчої самореалізації, організації змістовного дозвілля дітей, підготовка до активної професійної та громадської діяльності, виховання високих моральних якостей, національних та загальнолюдських цінностей, особистісних якостей, що притаманні для громадянина України.

Діяльність КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР» регламентована державною політикою в галузі позашкільної освіти, враховуючи такі нормативно-правові акти: Конституція України, Закони України «Про освіту», «Про позашкільну освіту», «Положення про позашкільний навчальний заклад», наказів Міністерства освіти і науки України, департаменту освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації, Українського державного центру позашкільної освіти, рекомендації щодо діяльності закладів освіти в умовах правового режиму воєнного стану в Україні.

Види діяльності, що запроваджує КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР» є:

85.59 Інші види освіти

85.32 Професійно-технічна освіта

55.90 Діяльність інших засобів тимчасового розміщування

В своїй роботі КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР» застосовує типові програмні класифікації місцевого бюджету, а саме:

0611070 «Надання позашкільної освіти закладами позашкільної освіти, заходи із позашкільної роботи з дітьми»;

0611142 «Інші програми та заходи у сфері освіти».

Заклад забезпечує набуття вихованцями ключових компетенцій та передбачає оволодіння учнями сучасною технікою та технологіями, підготовку до науково-дослідницької роботи, формування позитивних емоційно-вольових якостей, таких як самостійність, наполегливість, працелюбність.

Відповідно до наказу Центру «Про організацію освітнього процесу КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ»ДОР» від 29.08.2023 року № 75 в закладах освіти 2023/2024 навчальний рік може бути організований за очною, дистанційною формами навчання або їх поєднанням (за змішаним режимом, залежно від можливостей фонду захисних споруд у закладі). Заклад має найпростіше укриття, що забезпечує безпеку вихованцям закладу площею 380 кв. м., в якому може знаходитися 30 осіб.

Середня кількість вихованців учнів і слухачів гуртків, груп, секцій, відділень, відділів, студій та інших творчих об'єднань в одній групі становить 10 вихованців.

Набір учнів запроваджується на конкурсній так і без конкурсній основі. До закладу зараховується діти та молодь віком від 5 до 21 року, комплектування гуртів здійснюється в період із 1 по 15 вересня.

Гуртки КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР» складаються із:

- початково-технічного моделювання;
- спортивно-технічного моделювання;
- інформаційних технологій;
- художньо-технічної творчості;

- прикладної економіки;
- гуманітарні;
- раннього розвитку дитини;
- робототехніки, тощо.

I рівень (початковий): пов'язаний із творчими об'єднаннями загальнорозвиваючого спрямування, вияв творчих здібностей дітей або розвитку їхнього інтересу до творчої діяльності. Кількісний склад від 10 до 12 учнів;

II рівень (основний): пов'язаний із творчими об'єднаннями стійкого інтересу дітей та учнівської молоді, надаються знання, практичні вміння і навички, задовільняють потреби до творчої діяльності. Кількісний склад до 12 учнів;

III рівень (вищий): пов'язаний із творчим об'єднанням за інтересами для здібних і обдарованих учнів, які провадять дослідницьку, пошукову та експериментальну роботу, юних спортсменів-розрядників. Кількісний склад до 10 учнів.

КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР» затверджує річний план, в якому відображено програми підготовки та наповнення роботи гуртків, що виконується ним в процесі виконання діяльності.

КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР» використовує різні організаційні форми роботи: заняття, гурткова робота, клубна робота, урок, лекція, вебінари, дистанційне навчання, індивідуальне заняття, конференція, семінар, курси, читання, вікторина, концерт, змагання, навчально-тренувальні заняття (збори), репетиція, похід, екскурсія, експедиція, практична робота в лабораторіях, майстернях, на сільськогосподарських та промислових підприємствах, на природі, тобто використовується різноманітні форми.

Фінансово-господарська діяльність КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР» запроваджується до чинних вимог законодавства України, заклад складає бухгалтерську, статистичну, податкову звітності.

Джерелом формування майна закладу є:

- майно, передане йому Органом управління майном;

- бюджетні кошти;
- кошти, одержані від інших видів фінансово-господарської діяльності;
- капітальні вкладення та дотації з бюджетів;
- безоплатні або благодійні внески, пожертвування організацій, підприємств та громадян;
- інше майно, набуте на підставах, не заборонених чинним законодавством України.

2.2. Визначення зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на діяльність КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР»

Ефективність управління КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР» зумовлене наданням комплексу освітніх послуг, враховуючи вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища.

На основі дослідження науковців Н.О. Шура, Д.В. Чубарова щодо механізму ефективної управлінської діяльності було поділено джерела впливу на внутрішні та зовнішні групи, згідно класифікаційних ознак, груп, видів та характеристик [52].

У науковій праці Г.В. Савіна, Т.І Скібіна [53] визначили джерела впливу зовнішнього та внутрішнього управління за методикою T.E.M.P.L.E.S., що оцінює такі групи: технологічна, економічна, географічна, екологічна, соціальна та фактори державної політики. Застосовано дану методику для визначення зовнішнього впливу на КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР».

Таблиця 2.1 - Методика T.E.M.P.L.E.S.

Фактори	Характеристика
1	2
Географія	Географічне розташування організації Рівень забезпечення первинними енергоресурсами
Соціальний	Рівень освіти Соціальна забезпеченість населення Рівень криміналізації суспільства
Науково-технічний	Науковий потенціал Інновації у сфері технологій

1	2
Економіка	Економічна ситуація та тенденції зміни (податкова, фінансова, бюджетна, банківська система країни) Рівень зайнятості Рівень безробіття Рівень життя населення; Рівень доходів населення
Державна політика	Вектор міжнародної політики Забезпечення законодавства та нормативних актів

Бюджетна політика є зовнішнім фактором, що суттєво впливає на функціонування закладу як розпорядника бюджетних ресурсів. Окрім того від рівня доходів населення безпосередньо визначена спроможність ефективного розвитку. Географічне положення також є вторинним зовнішнім фактором. Заклад спрямовується на розвиток та поліпшення рівня освіти, таким чином зменшуються криміналізація та розвивається науково-технічний прогрес. Відобразимо рівень забезпечення фінансування освіти Дніпропетровської області на 2023 рік.

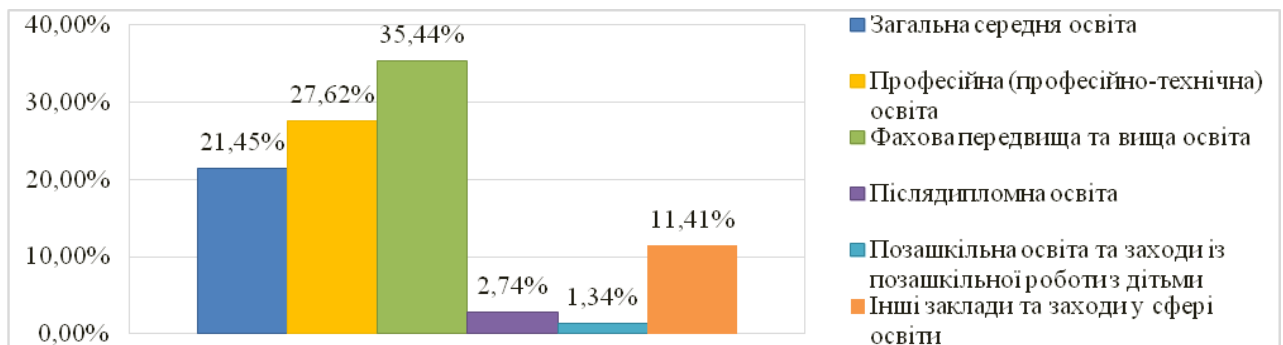

Рис. 2.1 – Розподіл фінансування за освітньою галуззю станом на 2023 р.

Зовнішніми факторами сучасного позашкільного закладу є: зовнішній вигляд; матеріально-технічна база; прозорість фінансової діяльності; стабільність кваліфікованої підготовки; контингент вихованців, забезпечення їхніх освітніх потреб відповідно до суспільного замовлення; рейтинг начального закладу в районні, місті. Задля оптимізації діяльності закладу слід використовувати візуальне моделювання за оформленням і представленням результатів діяльності, забезпечувати моніторинг статистики цифровізації публічних фінансів, вивчати відгуки батьків, розширювати міжнародні зв'язки із

іншими спеціалізованим установами, врахувати модель випускника позашкільного закладу.

Внутрішні фактори впливу стосуються перспективної мети: підвищення рівня взаємовідносин в колективі; стилю управління; запровадження ефективної кадрової політики, створення творчої атмосфери членів навчального процесу; запровадження інноваційних технологій навчання і виховання; збереження та введення нових традицій; підвищення результатів досягнень діяльності (призові місця, перемоги на конкурсах, змаганнях тощо).

Головними показниками загальноосвітніх навчальних закладів є:

- середньорічна кількість учнів (контингент);
- кількість класів;
- кількість педагогічних ставок (штатних одиниць);
- наповнюваність класів.

Згідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 1157 від 14.08.2017 року «Про найбільші позашкільні навчальні заклади державної та комунальної форми власності» у Дніпропетровській області КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР» займає лідерські позиції.

Таблиця 2.2 - Рейтинг закладів освіти області за науково-технічним напрямом

Рейтинг найбільших позашкільних закладів	Територія
1	2
Комунальний позашкільний навчальний заклад «Центр художньо-естетичної творчості учнівської молоді» Дніпровської міської ради	Дніпровська міська територіальна громада
Комунальний позашкільний навчальний заклад «Центр позашкільної роботи №1»	Дніпровська міська територіальна громада
Комунальний позашкільний навчальний заклад «Міська станція юних техніків» Дніпровської міської ради	Дніпровська міська територіальна громада
Комунальний позашкільний навчальний заклад «Палац творчості дітей та юнацтва»	Дніпровська міська територіальна громада
Комунальний заклад позашкільної освіти «Дніпропетровський обласний центр науково-технічної творчості та інформаційних технологій учнівської молоді» Дніпропетровської обласної ради»	Дніпровська міська територіальна громада
Комунальний заклад позашкільної освіти «Центр позашкільної освіти» Дніпропетровської обласної ради»	Дніпровська міська територіальна громада

1	2
Комунальний заклад позашкільної освіти «Центр дитячої та юнацької творчості» Солонянської селищної ради Дніпропетровської області	Солонянська селищна територіальна громада

Рис. 2.2 – Середня наповнюваність гуртків учнями закладу на 2021-2023 рр.

Проаналізовано середню наповнюваність груп учнями КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР» відповідно до рис. 2.2. Загальний обсяг гуртківців у 2021 році становив 1324 осіб, кількість гуртків 112 од.

У 2022-2023 році спостерігається збільшення на 12 осіб., заклад спрямував заходи щодо залучення гуртківців.

Про наявність гуртків демонструється на інформаційному сайті КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР», де визначено основний спектр гуртків згідно до якого затверджується річний план праці у закладі.

Проведений аналіз динаміки складу і структури мережі гуртків відображено на рис. 2.3. Середній обсяг за мережею гуртків займають: авіамодельний - 11,49%, ракетно-модельний - 16,02%, робототехніка - 12,70%, дизайн - 6,04%.

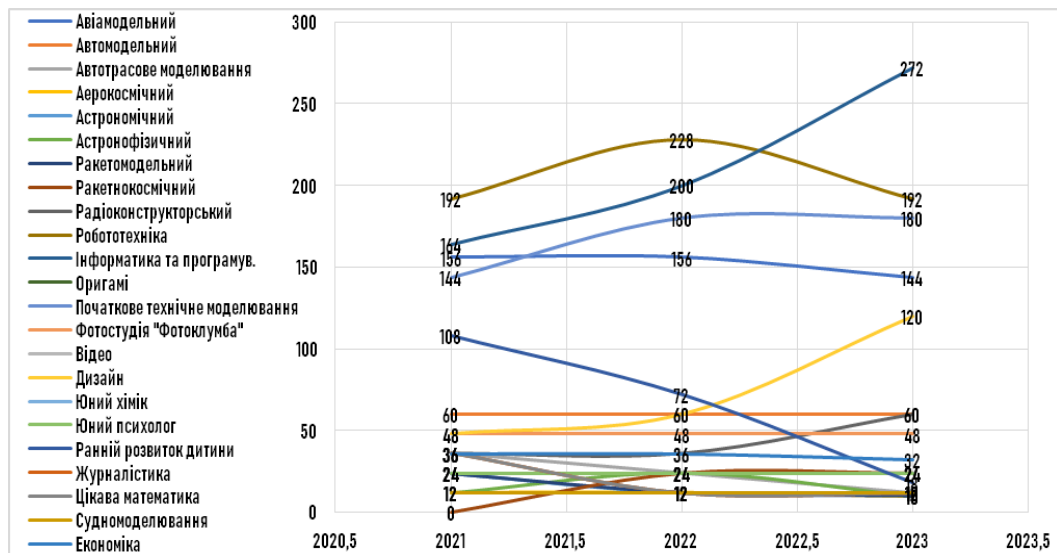

Рис. 2.3 - Склад і структура мережі гуртків на 2021-2023 рр.

2.3. Аналіз джерел фінансування та параметричний аналіз загального фонду за 2021-2023 роки

Фінансування КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ»ДОР» проводиться з місцевого (обласного) бюджету на основі розробленого кошторису. Якщо виникають зміни у початковому кошторисі складаються відповідні довідки для затвердження змін.

Досліджено організацію руху та використання фінансових ресурсів станом на 2021-2023 рр. згідно бюджетної програми 0611070 «Надання позашкільної освіти закладами позашкільної освіти, заходи із позашкільної роботи з дітьми».

Таблиця 2.3 - Аналіз фінансування закладу за 2021-2023 рр.

Показники	Значення, тис. грн.			Питома вага, %		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Загальний фонд	10189,6	12845,2	11925,7	86,93	87,93	87,05
Спеціальний фонд	1531,5	1763,7	1774,0	13,07	12,07	12,95
Фінансування	11721,1	14608,9	13699,7	100	100	100

Проведено вертикальний аналіз фінансування за табл. 2.3:

Фінансування по загальному фонду у 2021 році склало 86,93% - 10189,6 тис. грн. По спеціальному фонду складало 13,07% - 1531,5 тис. грн. У 2022 році спостерігається зріст: загальний фонд збільшився на 26,06% - 12845,2 тис. грн, а спеціальний фонд на 15,16% - 1763,7 тис. грн. Фінансування у порівнянні 2022-

2023 років темпу росту по загальному фонду становить 92,84%, що менше на - 7,15% - 919,5 тис. грн. По спеціальному фонду темп росту становив 100,58%, збільшився на 0,58% - 232,1 тис. грн.

Згідно даним більша частина фінансування закладу утримується від загального фонду, в свою чергу власні фінансові ресурси закладу складають у середньому до 13%, тобто 1689,73 тис. грн до загальної суми фінансування.

Виникає потреба залучення коштів для виконання запланованої стратегії розвитку освіти. Продемонструємо основні джерела залучення коштів за надходженнями коштів станом на 2021-2023 рр.

Таблиця 2.4 - План обсягу надходжень (витяг з кошторису) у 2021-2023 рр.

Показники	Код	2021	2022	2023
1. Надходження коштів із загального фонду бюджету		10189692	12845195	11925705
2. Надходження коштів із спеціального фонду (власні надходження)	25010000	1531547	1763684	1773966
2.1. Плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю	25010100	1528547	1760684	1770966
2.2. Надходження бюджетних установ від реалізації за установленим порядком майна (крім нерухомого)	25010400	3000	3000	3000
3. Інші джерела власних надходжень бюджетних установ	25020000	0	0	0
Надходження всього		11721239	14608879	13699671

Як зазначалося раніше бюджетне асигнування становить значу долю, приблизно 87% фінансового забезпечення діяльності. Закладом залучаються кошти від плати за послуги згідно основної діяльності, також від реалізації в установленому порядку майна (крім нерухомого).

Кошторис відображає лише планові показники закладу, тому для відображення дійсності заклад складає періодичну бюджетну звітність.

Розглянуто обсяги доходів і видатків у формі № 2-м «Звіт про надходження та використання коштів загального фонду», обґрунтовано фінансове забезпечення за надходженням поточного стану закладу на рис. 2.4.

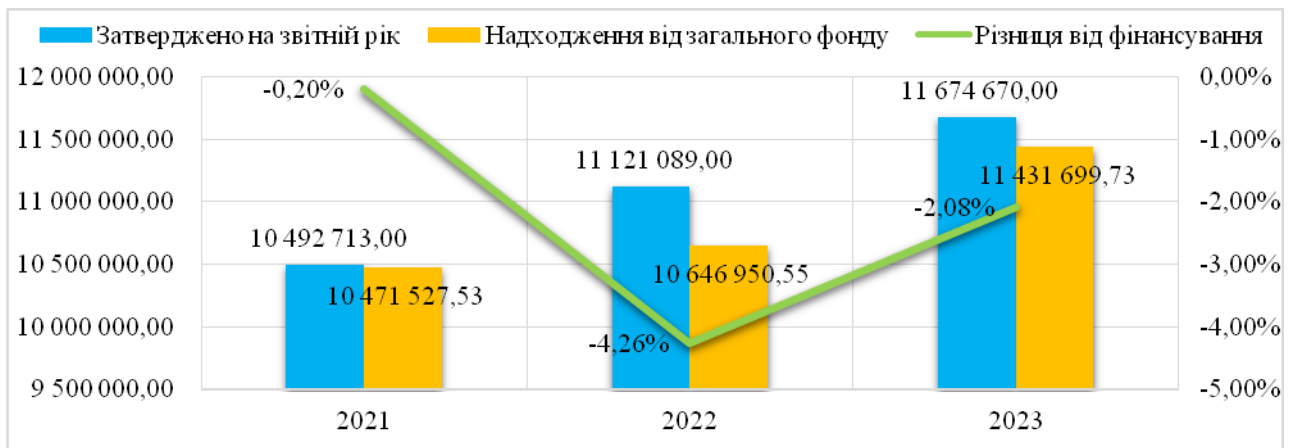

Рис. 2.4 – Динаміка фінансування загального фонду

Спостерігається тенденція недофінансування, фактично надійшло менше затверджених планованих призначень на початок року.

У 2021 році спостерігалось незначне зменшення надходжень коштів на -0,20%, що становить 21185,47 грн.

В свою чергу нестабільна ситуація у 2022 році спричинила спад на -4,26%, що зумовлене перенаправленням коштів на інші потреби бюджету (оборону).

Ситуація за 2023 рік трохи стабілізувалась, підвищився обсяг надходжень коштів на 2,18%, проте залишилась негативна тенденція через воєнний стан в Україні, відповідно недофінансування.

Проведено параметричний аналіз виконання кошторисних призначень на основі форми №2-м та карт аналітичного обліку касових та фактичних видатків. Вони є важливим інструментом для оцінки фінансової ефективності та точності планування витрат.

Передусім, касові видатки - це оплачені грошима витрати бюджетної установи, які поділяються за певними кодами КЕКВ. Їх оплата здійснюються з рахунків Казначейства.

Фактичні видатки - це реальні видатки, які були дійсними та підтвержені відповідними первинними документами, за мінусом сум, отриманих на відновлення видатків. Фактичні видатки також відображаються у формі №2-дс «Звіт про фінансові результати».

Таблиця 2.5 - Аналіз виконання кошторису видатків із загального фонду

Показники	2021	2022	2023	Відхилення	
				2022/2021	2023/2022
Затверджено на звітний рік	10492713,00	11121089,00	11674670,00	628376,00	553581,00
Надійшло коштів	10471527,53	10646950,55	11431699,73	175423,02	784749,18
Касові видатки	10471527,53	10646950,55	11431699,73	175423,02	784749,18
Фактичні видатки	10376597,00	11394275,00	11892920,00	1017678,00	498645,00
Виконання кошторису загального фонду, грн.(+/-)	21185,47	474138,45	242940,27	452952,98	231168,18
За надходженням коштів, %	99,78	95,74	97,92	0,04	0,02
За касовими видатками, %	99,78	95,74	97,92	0,04	0,02
За фактичними видатками, %	99,89	102,45	101,87	-0,04	0,01

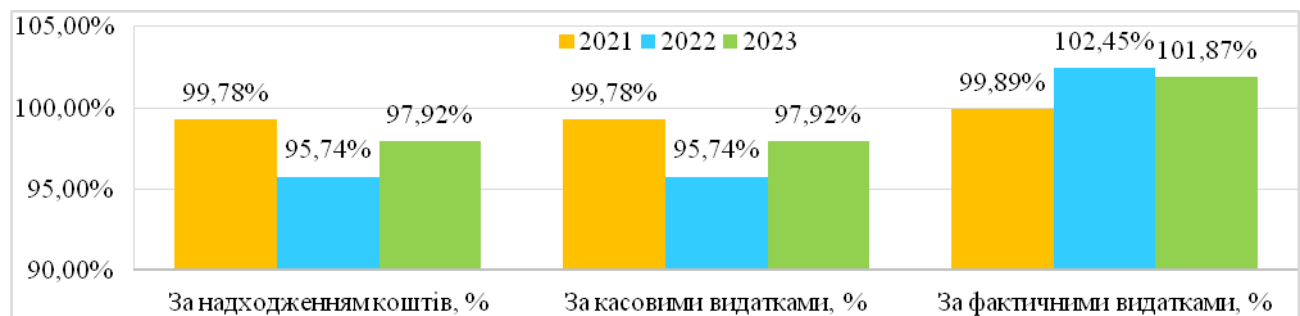

Рис. 2.5 - Динаміка планових призначень видатків за виконанням кошторису видатків загального фонду

На основі табл. 2.5 та рис. 2.6 можливо засвідчити про зменшення суми надходження коштів порівняно із затвердженими на звітний рік:

2021 рік становив 99,78%, надійшло коштів менше на 21185,47 грн.

2022 рік становив 95,74%, надійшло коштів менше на 474138,45 грн.

2023 рік становив 97,92%, надійшло коштів менше на 242940,27 грн.

Середня вага надходження коштів тримається на рівні 97,81%

Проведемо аналіз фактичних видатків в порівнянні із касовими видатками:

2021 рік становив 99,09%, фактичні видатки менше на 94930,53 грн.

2022 рік становив 107,02%, фактичні видатки більше на 747324,53 грн.

2023 рік становив 104,03%, фактичні видатки більше на 461220,27 грн.

Середня вага фактичних видатків тримається на рівні 103,38%

У 2022-2023 роках спостерігається фактичне перевищення витрат, що є результатом списання товарно-матеріальних цінностей, врахованих за бухгалтерським обліком на початок відповідного року.

Проведено параметричний аналіз на основі коефіцієнтів представлених у Додатку А:

Таблиця 2.6 - Параметричний аналіз видатків загального фонду

Параметричний аналіз	2021	2022	2023	Δ 2021/2023
Коефіцієнт співвідношення касових і фактичних видатків	1,0091	0,9344	0,8981	0,111
Відношення планових надходжень коштів за звітний період до обсягів фактичного фінансування (Кз)	1,0020	1,0445	1,0213	0,0294
Обсяг фактичних видатків загального фонду на одного працівника	159639,95	175296,53	182968,00	23328,05
Коефіцієнт відношення видатків до доходів	0,9928	0,9573	1,0212	0,0284

За результатами параметричного аналізу у табл. 2.7 продемонструємо такі результати:

Коефіцієнт співвідношення касових і фактичних видатків складає:

2021 р. - 1,0091 од., свідчить про наявність дебіторської заборгованості;

2022 р. - 0,9344 од., свідчить про наявність кредиторської заборгованості;

2023 р. - 0,8981 од., свідчить про наявність кредиторської заборгованості.

Розрахувавши коефіцієнт відношення запланованих призначень коштів на звітний період до обсягів фактичного фінансування слід зазначити, що заклад повноцінно використовує фінансування яке надане йому в розпорядження.

Коефіцієнт обсягу фактичних видатків до середньсписокової кількості працівників характеризує обсяг видатків, які здійснила установа на одного працівника. Відповідно, працівники закладу фінансово забезпечені заробітною платою, матеріалами для гурткової роботи, енергоносіями, що використовуються для роботи.

При завершенні бюджетного року всі залишки коштів на реєстраційних рахунках загального фонду мають бути повністю списані на рахунки, відкриті в головних управліннях Державного казначейства України.

Рекомендується провести детальне дослідження напрямків використання коштів та обґрунтувати їх ефективність, враховуючи економічну класифікацію видатків бюджетної звітності закладу. Видаткова частина розглядається за рахунок аналізу у табл. 1.3 і табл. 1.6, що включають поточні та капітальні видатки, нерозподілені видатки, а також внутрішнє та зовнішнє кредитування (з урахуванням окремих складових).

Склад видатків установи орієнтований на поточні видатки які включають оплату праці, використання товарів і послуг, обслуговування боргів, поточні трансферти, соціальне забезпечення та інші поточні витрати.

Капітальні видатки що охоплюють придбання основного капіталу та капітальні трансферти.

Рис. 2.6 - Динаміка планових призначень видатків загального фонду

Продемонстрована динаміка поточних видатків загального фонду на рис. 2.6. визначає загальний склад видатків у закладі протягом 2021-2023 років.

Провівши економічний аналіз можливо засвідчити, що найважливішими видатками закладу є «Оплата праці і нарахування на заробітну плату», середня питома вага якої становила понад 89% - 9663413,67 грн., відповідно до чого засвідчується спроможність забезпечення працівників заробітною платою. На другому місці «Використання товарів і послуг», середня питома вага яких

становить 12% - 1185696 грн., дані видатки спрямовані для забезпечення гурткової діяльності установи. Третє місце займає «Соціальне забезпечення» і за 2021 рік, становило 2847 грн.

Виявлено, що обслуговування боргових зобов'язань, поточних трансфертів та інших поточних видатків не спостерігається, що є позитивним моментом.

Проаналізовано вплив запланованих призначень на оплату праці та нарахування на заробітну плату зі загального фонду. Досліджені дані свідчать про зростання витрат, що відображає ступінь збільшення потреб у організації роботи.

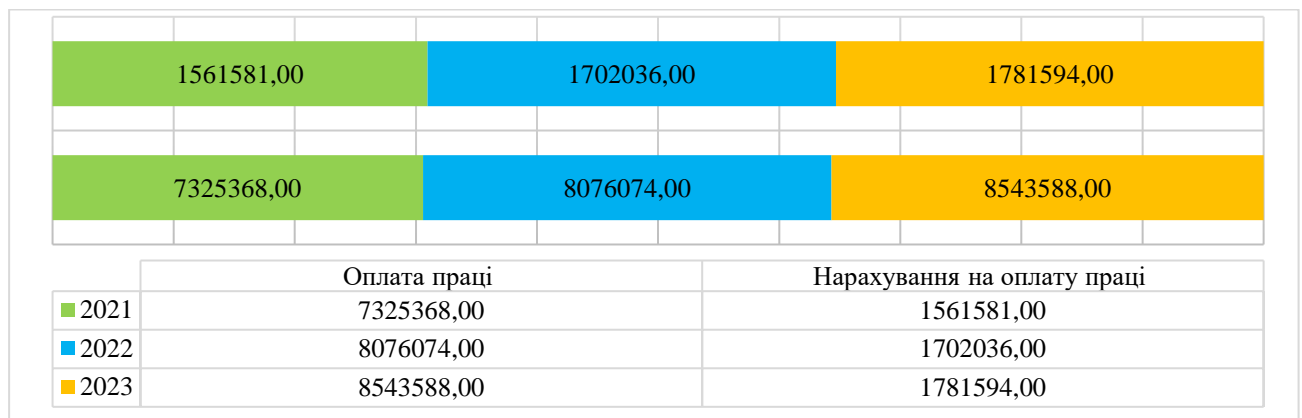

Рис. 2.7 - Склад оплати праці і нарахування загального фонду

У 2021-2022 роках оплата праці зростає на 10,25% темпу приросту - 750706 грн., в свою чергу нарахування на 8,99% темп приросту - 140455 грн.

У 2022-2023 роках оплата праці зростає на 5,79% темпу приросту - 467514 грн., в свою чергу нарахування на 4,67% темп приросту - 79558 грн.

Планування видатків на оплату праці і нарахування орієнтовано до розміру мінімальної заробітної плати та першого тарифного розряду працівника, також доплати та надбавки, премії, матеріальної допомоги.

Наприклад, планування заробітної плати у 2023 році здійснювалось відповідно до статті 8 Закону України «Про Державний бюджет України станом на 2023 рік» за мінімальною заробітною платою в розмірі 6700 грн., постанови Кабінету Міністрів України «Про оплату праці працівників на основі Єдиної

тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» від 30.08.2002 р. № 1298, враховуючи:

- єдину тарифну сітку розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників;
- схем тарифних розрядів посад працівників всіх бюджетних установ;
- ставок погодинної оплати праці працівників усіх галузей економіки.

Тарифна ставка - це годинний (денний або місячний) розмір плати праці працівника, в залежності від складності виконуваних робіт (присвоєного йому тарифного розряду).

Посадові оклади (тарифні ставки) ґрунтується на підтримці оптимального співвідношення за розрядами Єдиної тарифної сітки множенням окладу (ставки) працівника 1 до 25 тарифного розряду на відповідний тарифний коефіцієнт.

Нарахування на фонд оплати праці становить 22 % за єдиним внеском на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Так як друге місце посідає «Використання товарів і послуг», дослідимо вплив факторів планових призначень видатків представлених на рис. 2.8.

Рис. 2.8 - Склад використання товарів і послуг загального фонду

Згідно з рис. 2.8, основна частина використання товарів і послуг установи спрямовується на «Придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю».

У 2021 році дані видатки склали 727651,48 грн, 46% від загальної суми використання товарів і послуг.

У 2022 році сума скоротилася до 241984,25 грн - 27,85% питомої ваги.

У 2023 році сума збільшились до 367039 грн - 33,17% питомої ваги.

Друга складова використання товарів і послуг охоплює оплату послуг (за винятком комунальних). У 2021 році складав 12,11% питомої ваги від використання товарів і послуг, у 2022 році складав 20,90% , у 2023 році складав 17,30%.

2.4. Аналіз виконання плану доходів і видатків спеціального фонду за 2021-2023 роки

Спеціальний фонд призначений для власних коштів і проходить спільний процес складання та розподілу за кодами економічної класифікації видатків.

На відміну від загального фонду, спеціальний фонд не вимагає повного використання коштів у межах одного фінансового року. Невикористані залишки коштів зберігаються на рахунку установи і переходять на наступні фінансові роки.

Проведено вертикальний аналіз виконання дохідної та видаткової частини за плановими призначеннями спеціального фонду, враховуючи форму № 4-1м «Звіт про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги» та форму № 4-2-м «Звіт про надходження і використання коштів, отриманих за іншими джерелами власних надходжень».

Структура дохідної частини пов'язана із надходженнями від платних послуг, що надаються згідно функціональних повноважень, коштів отриманих від господарської діяльності та інших джерел власних надходжень.

Окрім цього у вищезазначених формах відображено затвержені (заплановані) та фактичні (надходження) дохідної та видаткової частини, що є результатом виконання кошторису спеціального фонду.

Проведено аналіз складу надходжень доходів по формах та відображено їх формування у табл. 2.7.

Таблиця 2.7 - Вертикальний аналіз надходжень спеціального фонду

Джерела надходжень	Сума, млн. грн.			Питома вага %		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Плата за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю (разом ф. №4-1м) разом	1343899,42	1235979,06	1770897,00	100,00	99,97	81,09
Платне навчання в гуртках	60000,00	60000,00	80000,00	4,46	4,85	3,66
Послуги забезпечення оформлення документів про освіту в установленому законодавством порядку	1277899,42	1169979,06	1684897,00	95,09	94,63	77,15
Послуги тимчасового розміщення в гостинній	6000,00	6000,00	6000,00	0,45	0,49	0,27
Від оренди майна бюджетних установ, що здійснюється відповідно до Закону України «Про оренду державного та комунального майна»	0,00	0,00	0,36	0,00	0,00	0,00
Від отриманих благодійних внесків, грантів та дарунків (разом ф. №4-2м)	0,00	343,80	412903,24	0,00	0,03	18,91
Разом по спеціальному фонду	1343899,42	1236322,86	2183800,60	100	100	100

Можливо засвідчити, що плата за навчання в платних гуртках протягом 2022-2023 роках збільшується на 20000 грн., укладаються нові договори, контракти із батьками. Заклад ефективно функціонує в умовах обмеженості. Плата за послуги тимчасового розміщення в гостинній щорічно складає 6000 грн.

Проаналізувавши доходи, слід перейти до аналізу планових призначень видатків, що розраховуються за калькуляціями на кожний вид платних послуг. Відображено видаткову частину спеціального фонду у табл. 2.8.

Таблиця 2.8 - Вертикальний аналіз видатків спеціального фонду

Показники	Абсолютна величина, грн.			Питома вага %		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
1. Затверджено на рік (заплановано):						
Поточні видатки	2299429	2397267	1798373	100	100	100
Оплата праці і нарахування на заробітну плату	341600	496959	596580	14,86	20,73	33,17
Використання товарів і послуг	1957629	1889688	1004882	85,14	78,83	55,88
Інші поточні видатки	200	10620	188911	0,01	0,44	10,50
2. Надходження за рік (фактично):						
Поточні видатки	1127701	1262339	1626952	100	100	100
Оплата праці і нарахування на заробітну плату	341600	496959	596580	30,29	39,37	36,67
Використання товарів і послуг	786030	765318	849787	69,70	60,63	52,23
Інші поточні видатки	72	63	188734	0,01	0,00	11,60

Проаналізувавши вертикально планові призначення видаткової частини спеціального фонду протягом трьох років, можливо засвідчити, що найбільше видатків спрямовано на поточні видатки. Капітальні видатки за дані періоди не проводились.

Середньорічний затверджений рівень на рік фінансування видатків становив 2165023 грн. Водночас середній фактичний рівень на рік фінансування видатків становив 1338997,33 грн.

Проведено порівняльний аналіз касових видатків із плановими призначеннями на підставі даних, представлених у табл. 2.8:

1) Оплата праці і нарахування на заробітну плату повністю оплачується працівникам і становить, відхилення відсутні за 2021-2023 р., що засвідчує факт повного використання.

2) Використання товарів і послуг, спостерігається економія коштів:

У 2021 році заплановано видатки у сумі 1957629 грн., із яких використано 786030 грн., економія в розмірі 1171599 грн.

У 2022 році заплановано видатки у сумі 1889688 грн., із яких використано 765318 грн., економія в розмірі 1124370,55 грн.

У 2023 році заплановано видатки у сумі 1004882 грн., із яких використано 849787 грн., економія в розмірі 155094,56 грн.

Продемонстровано склад оплати праці і нарахувань на заробітну плату згідно спеціального фонду на 2021-2023 роки на рис. 2.10.

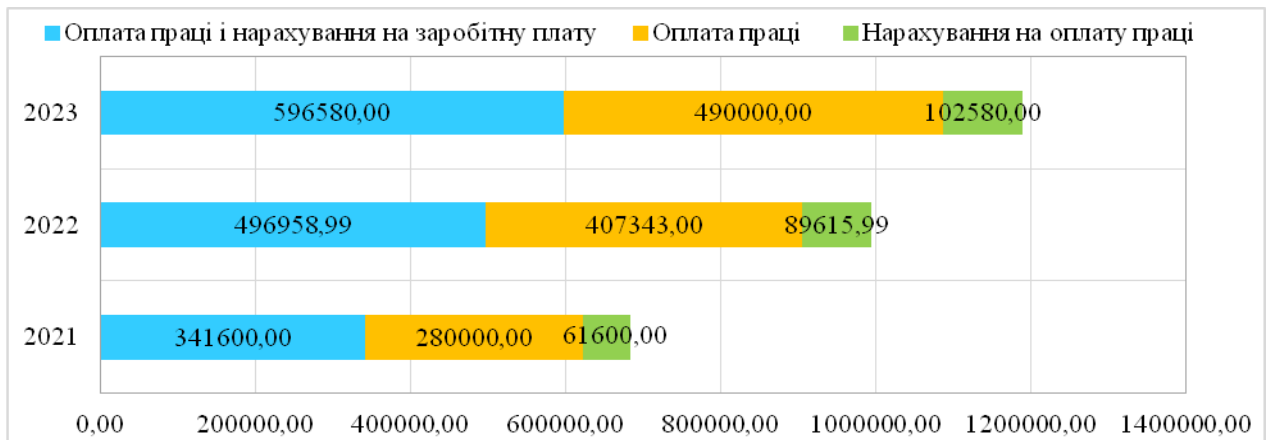

Рис. 2.9 - Склад оплати праці і нарахування спеціального фонду

Протягом трьох років спостерігалось постійне зростання обсягу заробітної плати:

У 2021-2022 році заробітна плата зросла на 45,48% темпу приросту, що становить 155358,99 грн. На оплату праці спрямовано 127343,00 грн., а нарахування на оплату становили 28015,99 грн.

У 2022-2023 році сума заробітної плати зростає на суму 99621,01 грн. З цієї суми, на оплату праці було спрямовано 82657,00 грн., а нарахування на оплату становили 12964,01 грн.

Переходимо до проведення аналізу складу використання товарів і послуг згідно спеціального фонду на рис. 2.10.

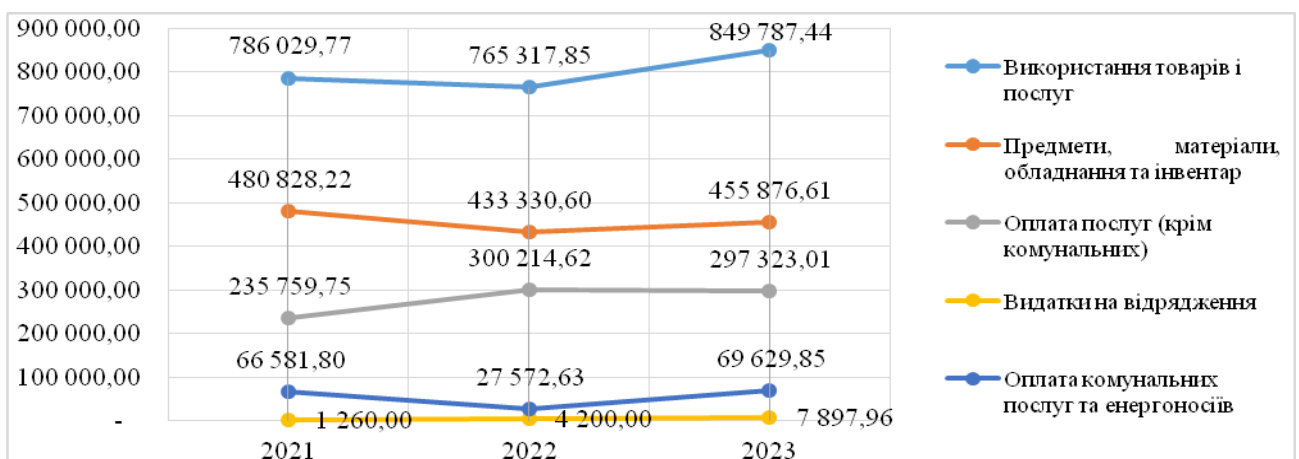

Рис. 2.10 - Склад використання товарів і послуг спеціального фонду

Відображено на рис. 2.10 зміну касових видатків (надходження) на проведення закупівлі товарів і оплати послуг: «Предмети, матеріали, обладнання та інвентар»; «Оплата послуг (крім комунальних)»; «Видатки на відрядження»; «Оплата комунальних послуг та енергоносіїв».

Середній обсяг касових видатків на «Предмети, матеріали, обладнання та інвентар» склав 456678,47 грн. (питома вага - 57,15%); на «Оплату послуг (крім комунальних)» - 277765,79 грн. (питома вага - 34,74%); на «Видатки на відрядження» - 4452,65 грн. (питома вага - 0,55%); на «Оплата комунальних послуг та енергоносіїв» - 54594,76 грн. (питома вага – 6,76%).

Визначено, що за видатковою частиною повністю забезпечено фінансові потреби, які стимулюють розвиток бюджетної програми закладу.

2.5. Фінансовий аналіз діяльності КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР»

Фінансовий стан є важливим показником, що відображає фінансову ситуацію та результати діяльності закладу за рахунок своєчасної і повної сплати за товарно-грошові відносини. Використано аналітичний метод для оцінки: активів; доходів і витрат; фінансових результатів діяльності.

Таблиця 2.9 - Аналіз складу і динаміки активів закладу

АКТИВ	01.01.2023	01.01.2024	Δ2024/2023
Залишкова вартість основних засобів	4939894	4613265	-326629
Залишкова вартість основних засобів,%	61,39	57,33	-0,0406
Запаси	1885195	1643857	-241338
Запаси, %	23,43	20,43	-0,03
Поточна дебіторська заборгованість за розрахунками із соціального страхування	12486	0	-12486
за розрахунками із соціального страхування, %	0,16	0,00	-0,0016
Грошові кошти та їх еквіваленти розпорядників бюджетних коштів та державних цільових фондів в:	1193931	1162229	-31702
Касі	8249	8249	0
каса, %	0,10	0,10	0
Казначействі	1185682	1153980	-31702
казначействі, %	14,73	14,34	-0,0039
Витрати майбутніх періодів	15302	0	-15302
Витрати майбутніх періодів, %	0,19	0,00	-0,0019
Баланс	8046808	7419351	-627457

Майновий стан - оцінює основні фонди, оборотні кошти та інші цінності які несуть економічні вигоди.

Майновий стан закладу враховується такими активами: основні засоби; нематеріальні активи; незавершені капітальні інвестиції; запаси; біологічні активи; готівка, грошові кошти та їх еквіваленти, дебіторська та кредиторська заборгованості; витрати і доходи майбутніх періодів, забезпечення та резерви.

Нефінансові активи - основні фонди, оборотні кошти та інші матеріальні цінності. Фінансові актив - інвестиції та інші фінансові інструменти.

Проведений порівняльний аналіз у табл. 2.9 продемонстрував фізичне зношення основних засобів на 326629 грн., що свідчить про зменшення вартості основних засобів, відповідно скорочення строку корисного використання (експлуатації).

Запаси, низько ліквідні активи, тобто не швидко приносять економічні вигоди як грошові кошти та їх еквіваленти чи дебіторська заборгованість. Запаси зменшились на 241338 грн., основна причина – витрати на господарські цілі. Сума за яку можна було продати актив зменшилась, втратилась очікувана економічна вигода.

Грошові кошти та їх еквіваленти; поточна дебіторська заборгованість високоліквідні активи. Грошові кошти та їх еквіваленти зменшуються на 31702 грн., основна причина - оплата коштів на першочергові потреби закладу, зменшився залишок на розрахунковому рахунку у казначействі.

Витрати майбутніх періодів зменшилися на 15302 грн., основна причина – погашення дебіторської заборгованості, яка виникла за рахунок проведеної попередньої оплати за періодичні видання на наступний рік.

Визначення результативності базується на проведеному аналізі фінансових показників, зокрема доходів та витрат, що виникають у процесі здійснення звичайної господарської діяльності.

Фінансовий результат у вигляді «профіциту» або «дефіциту» є важливим показником, що дозволяє оцінити ефективність діяльності закладу. Він свідчить про здатність організації функціонувати в умовах обмеженого бюджетного

фінансування, оптимально використовувати наявні ресурси та розробляти перспективну стратегію розвитку.

Профіцит (позитивний фінансовий результат) вказує на те, що заклад отримує більше доходів, ніж витрачає. Це може свідчити про ефективне управління ресурсами та високу продуктивність.

Дефіцит (негативний фінансовий результат) сигналізує про те, що витрати перевищують доходи, що може бути наслідком неефективного управління або недостатнього фінансування.

Згідно з даними табл. 2.10, у структурі доходів найбільшу частку становлять бюджетні асигнування та надходження від надання послуг (виконання робіт).

Освітній заклад розподіляє фінансові ресурси на такі види витрат: матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизаційні витрати та інші операційні витрати.

Проаналізовано виконання бюджетної програми згідно фінансового результату:

У 2021 році прослідковується дефіцит за рахунок того, що сума бюджетних асигнувань та доходів від надання послуг (виконання робіт) менше ніж витрати на виконання бюджетних програм - 90,63% та витрати на виготовлення продукції - 9,08%.

У 2022 році - профіцит за рахунок того, що сума бюджетних асигнувань та доходів від надання послуг (виконання робіт) більша ніж витрати на виконання бюджетних програм – 89,20% та витрати на виготовлення продукції - 10,02%.

У 2023 році - дефіцит за рахунок того, що сума бюджетних асигнувань та доходів від надання послуг (виконання робіт) більша ніж витрати на виконання бюджетних програм - 90,05% та витрат на виготовлення продукції - 9,92%.

Таблиця 2.10 - Порівняльний аналітичний звіт про фінансові результати за 2021-2023 рр.

Найменування показника	Код рядка	Абсолютні величини, грн.			Питома вага, %			Зміни	
		2021	2022	2023	2021	2022	2023	2023/2021	2023/2021
Бюджетні асигнування	2010	9091846	10738778	10807599	91,69	88,88	89,73	1715753	18,87
Доходи від надання послуг (виконання робіт)	2020	823778	1343899	1235979	8,31	11,12	10,26	412201	50,04
Доходи від продажу активів	2030	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0	0,00
Фінансові доходи	2040	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0	0,00
Інші доходи від обмінних операцій	2050	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0	0,00
Усього доходів від обмінних операцій	2080	9915624	12082677	12043578	100,00	100,00	100,00	2127954	21,46
Податкові надходження	2090	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0	0,00
Неподаткові надходження	2100	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0	0,00
Трансферти	2110	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0	0,00
Надходження до державних цільових фондів	2120	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0	0,00
Інші доходи від необмінних операцій	2130	0	0	344	0,00	0,00	0,00	344	0,00
Усього доходів від необмінних операцій	2170	0	0	344	0,00	0,00	0,00	344	0,00
Усього доходів	2200	9915624	12082677	12043922	100,00	100,00	100,00	2128298	21,46
Витрати на виконання бюджетних програм	2210	9358409	10722218	11394275	90,63	89,20	90,05	2035866	21,75
Витрати на виготовлення продукції (надання послуг, виконання робіт)	2220	937507	1204627	1254732	9,08	10,02	9,92	317225	33,84
Витрати з продажу активів	2230	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0	0,00
Фінансові витрати	2240	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0	0,00
Інші витрати за обмінними операціями	2250	27584	91233	4200	0,27	0,76	0,03	-23384	-84,77
Усього витрат за обмінними операціями	2290	10323500	12018078	12653207	99,97	85,88	100,00	2329707	22,57
Трансферти	2300	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0	0,00
Інші витрати за необмінними операціями	2310	2630	2847	344	0,03	0,02	0,00	-2286	-86,92
Усього витрат за необмінними операціями	2340	2630	2847	344	0,03	0,02	0,00	-2286	-86,92
Усього витрат	2380	10326130	12020925	12653551	100,00	100,00	100,00	2327421	22,54
Профіцит/дефіцит за звітний період	2390	-410506	61752	-609629	0,00	0,00	0,00	-199123	48,51

Проведено аналіз фінансового стану на основі показників Додатку Б:

Таблиця 2.11 - Методи фінансових коефіцієнтів за 2021-2024 рр.

Показники	2021	2022	2023	2024
З - знос (1002)	3939333	4361544	4799913	5126542
ОЗ – основні засоби (1000)	5740289	5318078	4939894	4613265
Нефінансові активи (1095)	7089820	6934652	6825089	6257122
Фінансові активи (1195)	1220934	974775	1206417	1162229
Власний капітал (1400)	9679622	9679622	9739807	9739807
(П,А) – баланс (1800-1300)	8317549	7907043	8028980	7419351
Наявність власних коштів, грн.	1227729	972391	1203891	1162229
- аналіз майнового стану				
Коефіцієнт зносу	0,4070	0,4506	0,4928	0,5263
Коефіцієнт придатності	0,5930	0,5494	0,5072	0,4737
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні	0,6897	0,6724	0,6139	0,6218
Коефіцієнт мобільності активів (співвідношення фінансових до нефінансових)	0,1722	0,1406	0,1768	0,1857
- оцінка фінансової стійкості				
Коефіцієнт автономії	0,9993	0,9997	0,9978	1,0000
Коефіцієнт фінансування	0,0006	0,0002	0,0018	0,0000
Коефіцієнт заборгованості	0,0007	0,0003	0,0022	0,0000
Коефіцієнт забезпечення оборотними активами власними оборотними коштами	0,9945	1,0025	1,0021	1,0000
Коефіцієнт довготермінової фінансової незалежності	1,1629	1,2238	1,2103	1,3127
- аналіз платоспроможності				
Коефіцієнт абсолютної платоспроможності	215,3870	407,8821	66,9694	0,0000
Коефіцієнт проміжної платоспроможності	215,3870	407,8821	66,9694	0,0000
Коефіцієнт поточної платоспроможності	1255,2514	5882,7483	771,8051	0,0000
Коефіцієнт співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості	2,6414	0,4220	5,2374	0,0000
- показники ділової активності				
Коефіцієнт оборотних активів	1,1911	0,7443	0,7548	0,8757
Тривалість одного обороту, днів	0,8395	1,3435	1,3248	1,1419
- показники прибутковості				
Коефіцієнт рентабельності активів	-0,0493	0,0078	-0,0757	-0,1349
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	-7,1065	-5,4607	-5,6930	-4,197
Коефіцієнт рентабельності реалізації послуг	-0,0244	-0,0244	0,0180	-0,002
Коефіцієнт рентабельності поточних витрат	-0,0238	-0,0238	0,0184	-0,002

Розраховано наявність власних коштів (В) джерел фінансування запасів за формулою (2.1):

$$B = BK - HA = \Phi.1 \text{ р. } 1495 - 1095 \quad (2.1)$$

де BK – власний капітал;

HA – необоротні (нефінансові) активи;

Коефіцієнт зносу - характеризує функціональний (технічний) стан вартості основних засобів на витрати діяльності. Коефіцієнт коливається від 0,4070 - 0,5263 од. У закладі засвідчується функціональний стан основних засобів, стан не застарілий, що позитивно впливає на динаміку результативних показників діяльності.

Коефіцієнт придатності - характеризує частку залишкової вартості в первісній вартості основних засобів. Коефіцієнт коливається від 0,5930 - 0,4737 од., що засвідчує факт дієвості основних засобів у господарському обороті. Виникає потреба оновлення матеріально-технічного устаткування.

Коефіцієнт реальної вартості основних засобів - оцінює технічний стан основних засобів, зростання якого є ознакою прогресивності структури основних засобів, підвищенню технічної оснащеності. Даний коефіцієнт має нормативи не менше 0,5 од. На основі даних можливо засвідчити дотримання норм від 0,6897 - 0,6218 од.

Коефіцієнт мобільності активів - характеризує загальну структуру фінансових до нефінансових показник, даний показник зростає від 0,1722 - 0,1857 од., засвідчено мобільність грошового потоку власних коштів. Заклад не отримує додаткові позикові кошти, що свідчить про невикористані можливості.

Розраховано власні кошти закладу для оцінки фінансової стійкості. Зміна співвідношення власного і позикового капіталу, їх динаміка визначає економічну незалежність в межах 0,8 - 0,9. Заклад обмежений до зовнішнього фінансування, всі нагальні потреби забезпечується згідно плану кошторису та плану

асигнувань. Показник становив від 0,9993-1,000 од., що свідчить про економічну незалежність.

Коефіцієнт фінансування - характеризує обсяг залучених коштів на одиницю власного капіталу. Становить незначну частину, однак присутній. Виникали поточні зобов'язання за розрахунками з оплати праці або товари, роботи, послуги у 2021-2023 роки, тобто були додаткові джерела коштів.

Коефіцієнт заборгованості - демонструє заборгованість за розрахунками із соціального страхування, запозичення зменшуються, що свідчить про стабілізацію фінансового становища.

Розраховано показник стану оборотних активів - коефіцієнт забезпечення оборотних активів на власні оборотні кошти. Показник визначає, яка частина капіталу за відніманням нефінансових активів, припадає на поточні зобов'язання. Норматив цього коефіцієнту повинен бути не менше 0,1. Засвідчено не дотримання коефіцієнту за рахунок коливання від 0,9945 до 1,00 од.

Коефіцієнт довготермінової фінансової незалежності - характеризує ступінь незалежності на довгостроковій основі залучених джерел фінансування. Даний коефіцієнт зменшується, що свідчить про збільшення незалежності від короткострокових залучених джерел фінансування та коливається від 1,1629 - 1,3127 од.

Аналіз платоспроможності - охоплює грошові кошти та їх еквіваленти, поточні фінансові інвестиції та дебіторську заборгованість. Загалом ці активи покривають поточні фінансові зобов'язання у діапазоні від 215,38 одиниць до 0 одиниць.

Коефіцієнт поточної платоспроможності - характеризує частку поточних фінансових зобов'язань, що покривається поточними оборотними активами. Даний коефіцієнт зменшується, відповідно знижується покриття фінансових зобов'язань від 1255,25-0 од.

Співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості демонструє скільки дебіторської заборгованості припадає на кредиторську заборгованість, дане співвідношення становить від 2,6414-5,2374 од. Це може вказувати на

високий рівень платоспроможності закладу, проте потребує також ретельного моніторингу.

Ділова активність - це важливий критерій, що проявляється від швидкості обороту коштів закладу за різноманітними видами діяльності із фінансовою, адміністративною, закупівлею та матеріально-технічним забезпеченням, кадрової політики. Відповідно проаналізовано коефіцієнт нефінансових активів, що показує кількість оборотів до елементів активів і пасивів і становить 0,8757 од.

Визначено рівень прибутковості за операційною, інвестиційною та фінансовою ефективністю різних видів діяльності. Прибутковість спрямована на оцінку джерел формування капіталу. Рівень рентабельності активів - віддача, що приходиться на гривню активів, становить -0,1349 од., що свідчить про повне використання майна у діяльності закладу. Фінансова ефективність потребує поліпшення, за рахунок того, що рентабельність становить від -7,1065 - 4,1973 од., через недостатнє фінансування та лишки. Змінюється поточна сума фінансування, тому слід забезпечити оперативні шляхи підвищення економічного та соціального розвитку.

Висновки до розділу 2

Досліджено фінансово-економічний аналіз закладу за три роки 2021-2023 зроблено відповідно висновки:

1. Найважливіші фактори, що впливають на планування обсягу доходів і видатків є внутрішні та зовнішні чинники. Визначеними параметрами економічного впливу є: географічне розташування; наявність приміщень; обсяг гуртків; середньорічна кількість учнів; кількість класів; наповнюваність класів; штатний розпис працівників; фінансове забезпечення діяльності для працівників та його учнів; матеріально-технічна база; прозорість фінансової діяльності; стабільність кваліфікованої підготовки; рейтинг начального закладу в районні, місті.

2. Досліджено зміну середньої наповнюваності гуртків закладу, прослідковується тенденція збільшення від 1324 до 1328 осіб. Згідно до рис. 2.3 найбільший попит учнів спрямований на: авіамоделний - 11,49%, ракетно-моделний - 16,02%, робототехніка - 12,70%, дизайн - 6,04%. Заклад займає лідерські позиції у рейтингу найбільших позашкільних закладів. Вивчено, спектр платних послуг, що надаються закладом освіти комунальної форми.

3. Встановлено, що планування обсягів доходів і видатків закладу є індивідуальним та його зовнішнім фактором є: рішення про місцевий бюджет (обласний) на визначений фінансовий рік; процес розроблення видаткової частини кошторису згідно бюджетного запиту на утримання закладу.

4. Досліджено планування обсягів доходів і видатків бюджетної програми 0611070 «Надання позашкільної освіти закладами позашкільної освіти, заходи із позашкільної роботи з дітьми» за рахунок фінансово-економічного аналізу.

5. Проаналізовано витяг з кошторису у табл. 2.3, плановані призначення загального фонду у середньому становлять 87% - 11653500 тис. грн., спеціальний фонд за джерелом фінансування у середньому становить 13% - 1689730 грн.

6. Джерела дохідної частини у кошторисі закладу продемонстровано в табл. 2.4, що складаються із бюджетних коштів та власних надходжень: плати за послуги за основною діяльністю, плати від реалізації майна (крім нерухомого), інших джерел власних надходжень (спонсорські кошти).

7. Продемонстровано фінансування загального фонду на рис. 2.4, спостерігається негативна тенденція, що зумовлена недофінансуванням. Станом за 2021 рік надходження коштів було меншим до 0,20% - 21185,47 грн. Ситуація за 2023 рік трохи стабілізувалась, підвищився обсяг надходжень коштів на 2,18% - 242940,27 грн.

8. Проаналізовано виконання кошторисних призначень видаткової частини, а саме фактичні та касові видатки загального фонду на підставі параметричного аналізу. Встановлено, що працівники закладу забезпечені повністю заробітною платою, матеріалами для гурткової роботи, енергоносіями, що використовуються для роботи.

Виявлено у 2021 році дебіторську заборгованість, за рахунок проведеної попередньої оплати за періодичні видання. У 2022-2023 роках спостерігається кредиторська заборгованість, тобто недофінансування органом соціального страхування на оплату робітникам по заробітній платі, а саме по лікарняним листкам.

9. Поточні видатки загального фонду у порівнянні 2021-2023 року збільшилися на 960172,2 грн., капітальні видатки не фінансувалися. Найбільше фінансування спрямовувалось на оплату праці і нарахування на заробітну оплату, понад 89% - 9663413,67 грн., на використання товарів і послуг становить 12% - 1185696 грн., дані видатки спрямовані на забезпечення гурткової діяльності установи.

Планування витрат на оплату праці закладу спрямовано на визначення таких факторів: розмір мінімальної заробітної плати, перший тарифний розряд працівника, доплати та надбавки, премії, матеріальна допомога. Нарухування на фонд оплати праці становить - 22 % за єдиним внеском на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на фонд оплати праці, працюючих осіб з інвалідністю - 8,41%.

Витрати на використання товарів і послуг здебільшого спрямовувались на: предмети, матеріали, обладнання та інвентар; оплата послуг (крім комунальних); видатки на відрядження і оплата комунальних послуг та енергоносіїв.

10. Проаналізовано виконання кошторисних призначень спеціального фонду. У табл. 2.6 продемонстровано надходження, що отримує заклад в результаті виконання бюджетної програми. Плата за навчання в платних гуртках збільшується на 20000 грн., укладаються договори, контракти із батьками. Запроваджується ефективно зростання потенціалу закладу. Плата за послуги тимчасового розміщення в гостинній щорічно складає 6000 грн.. Заклад отримує додаткові благодійні внески, що позитивно впливає на його імідж та покращує економічний потенціал.

Проаналізовано планові призначення видаткової частини спеціального фонду протягом 3-х років у табл. 2.8, можливо засвідчити такі дані:

- зростають інші поточні видатки від 0,01% до 11,60%, є потреба для запровадження контролю і розроблення шляхів оптимізації та зменшенню витрат даної статті;

- заробітна плата зростає і становить 30,29% питомої ваги, відповідно працівникам забезпечено повністю матеріальні доплати, премії, надбавки за штатним розписом;

- використання товарів і послуг - спостерігається економія коштів.

11. Продемонстровано склад оплати праці і нарахування на заробітну оплату на рис. 2.9 та використання товарів і послуг на рис. 2.10.

Касові видатки на використання товарів і послуг було спрямовано на: предмети, матеріали, обладнання та інвентар; оплату послуг (крім комунальних); видатки на відрядження; оплату комунальних послуг та енергоносіїв.

12. Визначено склад і динаміку активів у табл. 2.9. Результати проведення демонструють: фізичне зношення основних засобів, відповідно скорочення строку корисного використання (експлуатації); сума запасів за яку можна було продати активи зменшилась, втратилась очікувана економічна вигода; витрати майбутніх періодів зменшились на 15302 грн., погашено дебіторську заборгованість. Дебіторська заборгованість при факторі збільшення є недоцільним і говорить про неефективність використання коштів, що у закладі не спостерігається. Ефективність роботи визначається умовами обмеженого бюджетного фінансування та раціональним використанням наявних ресурсів. Згідно до табл. 2.10, відображено фінансові результати наступним чином:

У 2021 році виник дефіцит 96,0%, темп росту - 410506 грн., оскільки доходи менші суми витрат. У 2022 році виник профіцит 100,51% - 61752 грн., оскільки доходи перевищили суму витрат. У 2023 році виник дефіцит 90,04% - 609629 грн., оскільки доходи менше суми витрат.

РОЗДІЛ 3
НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПЛАНУВАННЯ ОБСЯГІВ ДОХОДІВ І
ВИДАТКІВ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ НА ПРИКЛАДІ
КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР»

3.1. Проблеми та напрями удосконалення планування обсягів доходів і видатків КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР»

Планування є невід'ємною частиною успішного функціонування будь-якої організації, що узгоджує плани її структурних підрозділів. Основною вимогою при плануванні є розробка плану економічного та соціального розвитку, що є досить складним процесом і вимагає чіткого визначення цілей та завдань. Під час планування бюджетна установа використовує різноманітні засоби, шляхи та умови для досягнення цілей протягом певного періоду.

Плануючи фінансово-господарську діяльність бюджетна установа орієнтується на розробку якісного, повного та своєчасного плану. Переваги планування - комплексні підходи визначення основних параметрів економічного та соціального розвитку; використання науково обґрунтованих методів, що підвищують ефективність управлінських рішень; забезпечення зв'язку між правовими нормативами та стабільністю фінансових показників; раціональне визначення джерел мобілізації бюджетних ресурсів і їх оптимальний перерозподіл.

Недоліками планування є його складність, що вимагає значних зусиль та часу для врахування багатьох факторів. Залежить від зовнішніх умов, таких як економічні умови, політична ситуація та зміни в законодавстві. Невідповідність планів новим вимогам може призводити до необхідності їхнього коригування, що витрачає багато часу.

При плануванні у бюджетній установі застосовують програмно-цільовий метод, який сприяє підвищенню контролю за виконанням бюджетних програм та оцінці діяльності всіх учасників бюджетного процесу.

Для досягнення необхідних завдань бюджетна установа при управлінських рішеннях повинна керуватись наступними напрямками:

- 1) Фінансово-економічний - який забезпечує ефективне використання бюджетних коштів, раціональні підходи до планування й витрат.
- 2) Адміністрування та управління - передбачає ефективну організацію процесів, забезпечує персонал необхідними ресурсами, дотримання основних функцій, мети установи та відповідності вимогам законодавства;
- 3) За допомогою науково-методичного методу впроваджується новітні наукові дослідження та методики, підвищується рівень професійної компетентності працівників, постійно вдосконалюється якість наданих послуг;
- 4) Соціальний - забезпечує гідні умови праці та соціальний захист працівників установи, сприяє їх професійному та особистісному розвитку;
- 5) За допомогою екологічних стандартів у процесі діяльності установи потрібно впроваджувати заходи зменшення негативного впливу на навколишнє середовище.

При плануванні обсягів доходів і видатків КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР» використовується програмно-цільовий метод. Фінансово-господарська діяльність бюджетної установи за програмно-цільовим методом забезпечує виконання основних завдань, визначених статутом та досягненню цілей управлячи бюджетними коштами, виконання бюджетної програми.

Головними критеріями сучасного освітнього закладу є: штатний розпис працівників; обсяг відведених годин; мінімальна заробітна плата на одного працівника; кількість учнів; розподіл учнів за групами; кількість гуртків; наявність вільних приміщень.

Планування у закладі орієнтоване на залучення фінансового забезпечення згідно встановленим цілям реалізації місцевого бюджету.

Основними джерелами залучення коштів від: науково-дослідницької діяльності; плати за надання в оренду приміщень, споруд, обладнання; грантів вітчизняних і міжнародних організації; добровільних внесків у грошовому еквіваленті, матеріальних цінностей, нематеріальних активів.

Напряом удосконалення планування обсягу доходів враховує запровадження та розвиток платних послуг, укладання угод про співпрацю з компаніями, які можуть фінансувати певні проекти, розробка інвестиційних проектів, що можуть залучити додаткове фінансування, впровадження системи регулярного моніторингу ключових показників у процесі прийняття управлінських рішень.

При удосконаленні планування обсягів видатків слід враховувати норми кожної підгрупи запроваджуючи їх. Передусім, надаючи освітні послуги, закладом провадяться публічні закупівлі господарських засобів (активів) до щорічної потреби. Удосконалення планування щодо потреби можливо за рахунок поділу видатків на підпрограми, тобто поділ за порядком важливості або пріоритетності за методом прямого рахунку. Відповідно даний поділ забезпечує пріоритетне фінансування основних потреб установи і ефективно розподілить ресурси для максимальної результативності й досягненню цілей.

Проведено SWOT-аналіз для оцінки шляхів підвищення організаційно-правових засад у закладі до табл. 3.1:

Таблиця 3.1 - SWOT-аналіз КЗПО «ДОЦНТТ ТА ІТУМ» ДОР»

S (сильні сторони)	W (слабкі сторони)
<ul style="list-style-type: none"> - Спрямування розвитку навичок й талантів; - Доступність гуртків; - Наукові прогреси та дослідження; - Наявність Інтернет-сайту; - Орієнтація на технологічні можливості; - Дотримання чинних нормативно-правових вимог законодавства; - Освітнє значення закладу. 	<ul style="list-style-type: none"> - Граничні обсяги коштів загального фонду; - Недостатня оновленість матеріально-технічної бази; - Недостатня купівельна спроможність обсягів товарів, робіт й послуги.
O (можливості)	T (загрози сторони)
<ul style="list-style-type: none"> - Підвищення кваліфікації персоналу; - Розширення й розповсюдження нововведень заснованих на досягненнях у сучасних технологіях; - Залученість до програм, проектів, грантів; - Міжрегіональне співробітництво; - Пошук зниження вартості за рахунок енергозберігаючих пристроїв; - Інновації та застосування цифровізації. 	<ul style="list-style-type: none"> - Економічна криза; - Військове становище; - Демографічна ситуація; - Психологічне становище; - Обмеженість фінансових ресурсів.

Провівши SWOT-аналіз визначено, що рушійними силами напрямів удосконалення планування є: маркетинг, реалізація послуг, рівень наукового дослідження та розвиток, фінанси та персонал.

Згідно до нормативно-правового акту [42] пропонується такий поділ результативних показників бюджетної установи:

1) Показники затрат - визначають обсяги та структуру ресурсів для забезпечують виконання бюджетної програми;

2) Показники ефективності - характеризують економність при витрачанні бюджетних коштів, співвідношення між одержаним продуктом і витраченим ресурсом та визначаються як витрати ресурсів на одиницю показника продукту ;

3) Показники продукту - характеризують результати діяльності головного розпорядника за відповідний бюджетний період у межах бюджетної програми, можуть відображати обсяг виробленої продукції, наданих публічних послуг чи виконаних робіт, кількість осіб, яким надано публічні послуги (кількість учнів, кількість вихованців, які отримують позашкільну освіту).

4) Показники якості - характеризують динаміку досягнення мети та виконання завдань бюджетної програми, відповідність створеного продукту установленим стандартам (нормативам) (відсоток учнів, охоплених позашкільною освітою від загальної кількості учнів).

Головна перевага закладу є науково-технічний спектр та інформаційні технології. Вони сприяють науковим відкриттям. З метою прийняття ефективних управлінських рішень слід дотримуватись правил корпоративної культури та цінностей, розуміти значимість завдань, залучати зацікавлених сторін, проводити аналіз та оцінку ризиків, забезпечувати прозору звітність.

Виконання вищезазначених вимог за напрямом удосконалення планування обсягів доходів і видатків КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР» слід зорієнтувати на такі аспекти:

1) Цифровізація публічних фінансів - процес впровадження технологій, інструментів для управління та оптимізації фінансових процесів для публічного врядування у цифрове врядування. Процес сприяє покращенню якості

фінансових даних за рахунок моніторингу і контролю ситуації [44]. Економіка позитивно розвивається при використанні цифрових технологій, що є прямим результатом науково-технологічного прогресу. Відомими продуктами цифрової економіки є: інформаційні технології (ІТ), штучний інтелект (АІ), блокчейн, квантові технології, робототехніка, віртуальна реальність, тощо. Заклад успішно розвиває напрям робототехніки.

Цифровізація в сфері освіти сприяє покращенню доступу до знань через онлайн-ресурси, дистанційного навчання, забезпечує індивідуальний підхід до навчання, полегшує обмін інформацією між вчителями та учнями, а також сприяє впровадженню інноваційних методик та забезпеченню більш доступного відстеження навчального процесу.

Цифровізація – автоматизує сталі процеси. Її вплив на внутрішні сегменти підрозділів установи сприяє введення електронних систем бухгалтерського обліку та звітності, зменшує витрати, спрощує пошук партнерів, клієнтів, постачальників найвигідніших для установи.

2) Інноваційна діяльність - покращує процес навчання та освітні програми за допомогою веденню нових педагогічних підходів, технологій і методів навчання [45].

Інноваційні проекти у бюджетній сфері сприяють позитивному зрушенню і збільшують ефективність для державного сектора, а саме:

- створення платформи «Відкрите місто» забезпечує інформацією стосовно міських ініціатив, подій, проблем та їх вирішення, а також сприяє активній участі мешканців у житті міста;

- створення офіційного порталу публічних фінансів України інформаційно-аналітичної системи «Прозорий бюджет», Є-data, що дозволяє відстежувати й контролювати рух бюджетних коштів;

- система «PROZORRO» є центральною платформою для публічних закупівель в Україні, що надає змогу оцінювати та придбавати товари, послуги або роботи згідно до найбільш вигідної пропозиції.

3) «Зелена економіка» - враховує природний компонент у виробничому процесі, щодо споживання природних ресурсів та урахуванням їх збереження у сталому відтворенні. Велике значення для збереження природних ресурсів має оптимізація витрат на електроенергію [46].

3.2. Проектні шляхи поліпшення фінансового стану КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР»

Комунальний заклад позашкільної освіти виконуючи основні функції, орієнтований на ефективне залучення гуртківців та задоволення потреб соціально-економічного розвитку країни, залученню надходжень для забезпечення його фінансової стабільності.

Для закладу є важливим розширювати організаційні форми навчання та види діяльності, впроваджувати інновації. Передусім для отримання додаткового доходу чи мінімізації видатків, слід дотримуватися балансу між оптимальним обсягом власних ресурсів та не утримувати зайві залучені ресурси у формі (кредитів і позик). Орієнтований напрям удосконалення повинен врахувати спроможність й доцільність заходів.

Передусім, розглянемо інвестиційний проект - сукупність поєднаних в одне ціле напрямів і практичних дій, з метою здійснення інвестиційних вкладень. Проект забезпечує конкретні фінансові, економічні виробничі і соціальні заходи. Складовими інвестиційного проекту є: період; грошові потоки; ліквідаційна вартість. Пункти інвестиційного проекту можуть бути різними, проте головне, дотримуватися логічності та послідовності, щоб план був не просто відпискою, а підтверджував свою функцію щодо доцільності вкладення коштів. Надається перевага заходу маркетингового дослідження, наявної або прогнозованої рентабельності, технологічного огляду.

Динамічні методи для визначення ефективності інвестиційних проектів слід віднести такі:

- Чиста теперішня вартість грошових потоків (NPV);

- Внутрішня ставка доходності (IRR);
- Індекс прибутковості проекту (PI);
- Період окупності інвестицій (DPP).

Виходячи із достатньої кількості вільних коштів на рахунках закладу, можливо розрахувати його спроможність щодо реалізації заходу. Залишок коштів на розрахунковому рахунку станом на 01.01.2024 рік складає 1021565,14 грн.

Розглянемо заходи для підвищення ефективності діяльності закладу:

Захід І «Комп'ютерний Всесвіт», орієнтований залучити джерела надходження «Плата за послуги від основної діяльності бюджетної установи» за рахунок інвестиційного проекту по оновленню комп'ютерного класу.

Закупівля обладнання проводиться по КЕКВ 3110 «Придбання обладнання і предметів довгострокового користування».

Характеристика заходу І: затишний куточок «Комп'ютерний Всесвіт» пронизаний магією програмування, кожен байт, кожен алгоритм, кожен рядок коду - це будівельний матеріал для неймовірних досягнень і дива. Спрямований на збільшення обсягів надання платних послуг в гуртках програмування та інформатики.

Ціль інвестиційного проекту: закупівля комп'ютерного приладдя - 10 одиниць ноутбуків (Ноутбук Lenovo IdeaPad 1 15IGL7 (82V700DSRA) Cloud Grey) згідно до ринкової вартості.

Таблиця 3.2 - Планування фінансових показників заходу І

Показник	Опис показника	Умова інвестиційного проекту
1	2	3
25010100 «Плата за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю»	2 групи (10 осіб); Оплата за навчання 1 особа – 800 грн. за місяць	16 000
Витрати на запровадження інвестиційного проекту		
2110 «Оплата праці» педагога	8000 грн. за місяць	9760
2120 «Нарахування на оплату праці»	ЄСВ - 22%	

1	2	3
2270 «Оплата комунальних послуг та енергоносіїв»	10 грн. на робочий день	240
Розрахунок інвестиційного проекту		
КЕКВ 3110 «Придбання обладнання і предметів довгострокового користування»	(10 одиниць) 1 од. – 12 000 грн.	120000
1 Рік	72000	48000
2 Рік	72000	+24000

1) Розрахуємо фінансові показники інвестиційного проекту:

Робочий графік закладу враховується повним місяцем ($t = 1$), з яких нормативно складає 24 робочі дні.

Загальний дохід = Ціна одиниці послуги * Кількість наданих послуг = 800 грн. * 20 осіб. = 16000,00 грн. за місяць.

Загальні витрати = Операційні витрати + Поточні витрати = 8000 грн. + (8000 грн. * 22%) + (10 грн. * 24 дні) = 10000 грн. за місяць.

Чистий дохід = Загальний дохід – Загальні витрати = 16000 грн. - 10000 грн. = 6000 грн. за місяць.

Виходячи із розрахунків реального інвестиційного проекту враховувались аналітичні методи щодо недисконтованих грошових потоків, тобто не рахувалася зміна вартості грошей у часі. Висновок, вартість грошей є постійними ($ДП_{річ} = \text{const}$).

2) Розрахунок періоду окупності інвестицій:

$$R_{ок} = U_{поч} : ДП_{річ} \quad (3.2)$$

де $U_{поч}$ – первісна інвестиція;

$ДП_{річ}$ - річні грошові потоки.

$$R_{ок} = 12000,00 / (6000 * 12) = 120000,00 / 72000,00 = 1 \text{ рік } 8 \text{ місяців}$$

Можливо побачити, що запровадження заходу інвестиційного проекту приносить дохід на цілих 24000 грн., що у порівнянні вкладеними коштами на його реалізацію становить 20 % економічної вигоди.

Запроваджуючи інноваційний проект було враховано специфіку діяльності закладу, його можливості стосовно надання послуг до науково-технічного та інформаційного спектру. Інвестиційний проект сприятиме позитивному надбанню навичок гуртківців та отриманню додаткових коштів.

Захід II «Енергозберігаючі технології» - це напрям удосконалення планування за рахунок ефективного використання електричної енергії. Захід спрямовується на зменшення витрат споживання електроенергії, а відповідно цьому буде більше коштів у доходах.

Витрати за даним заходом відображаються по КЕКВ 2273 «Оплата електроенергії».

Характеристика заходу II: збереження природних ресурсів, енергоносіїв заміна лампочок на більш економічні у навчальному кабінеті. Даний захід скорочує операційні витрати закладу за рахунок зниження споживання електроенергії.

Ціль інвестиційного проекту: закупівля люмінесцентних або світлодіодних ламп - 6 од. згідно до ринкової вартості. Захід безпосередньо залежить від декількох факторів: тип лампи, потужність, виробник та обсяг закупівлі ламп, вартість ламп.

Таблиця 3.2 - Планування фінансових показників заходу II

Показник	Варіант А Люмінесцентні лампи	Варіант Б Світлодіодна лампа LED-лампи
Кількість, шт.	6	6
Потужність, Вт.	20	12
Вартість електроенергії, грн/кВт, год.	4,32	4,32
Ціна однієї лампи, грн.	40,00	35,00

1) Визначимо, який із запропонованих варіантів найвигідніший для економії прогнозованих витрат електроенергії у закладі:

Робочий тиждень: 5-денний, середньомісячних робочих днів у місяці – 24, у 2024 році - 259 днів.

За формулою кіловат-година дорівнює кількості енергії споживаної пристроєм, враховуючи потужність одного кіловату за годину (1 кВт = 1000 Вт)

2) Враховуючи кількість 6 шт. ламп визначимо їх ринкову вартість згідно до умов: Варіант А - 240,00 грн.(40 грн. * 6 од.), варіант Б - 210,00 грн. (35 грн. * 6 од.). Проведемо калькуляцію витрат даних ламп:

Варіант А: 6 од. * ((20 Вт/1000 Вт) * 4,32 грн.) = 0,5184 грн.

Варіант Б: 6 од. * ((12 Вт/1000 Вт) * 4,32 грн.) = 0,31104 грн.

3) Розрахунок витрат варіантів враховуючи робочий графік:

Робочий графік – 4 год. в день., в середньому у 2024 році буде – 259 днів.

Варіант А: (0,5184 грн. * 4 год.) * 259 днів = 537,06 грн. - на рік в 1 класі

Варіант Б: (0,31104 грн. * 4 год.) * 259 днів = 322,23 грн. - на рік в 1 класі

Враховуючи базові показники, було проведено діагностику витрат від запровадження двох варіантів. Можливо засвідчити, що варіант А дорожче, проте його потужність на 6Вт більше ніж варіант Б. Орієнтуючись на економію коштів варіант Б більш вигідний за рахунок меншого споживання електроенергії та ціни. При прийнятті ефективного управлінського рішення слід також врахувати характеристики ламп. Орієнтуватися потрібно на більш середньострокові перспективи щодо вагомості визначених варіантів. Пропонуємо варіант Б через його екологічність та вигідність ніж варіант А.

Таблиця 3.3 - Зіставлення фінансово-економічних пропозицій

Критерії	Пропозиція I	Пропозиція II	
		Варіант А	Варіант Б
Початковий внесок	120000	240,00	210,00
Доходи	72000	-	-
Витрати	10000	537,06	322,23
Сума грошових потоків, грн.			
01.01.2024 р.	-120000	-240,00	-210,00
01.12.2024 р.	-48000	-537,06	-322,23
01.12.2025 р.	+24000	-537,06	-322,23

Запропоновані дві пропозиції:

Пропозиція I стимулює додаткове залучення коштів на перспективу. Слід мати стартовий капітал 120000 грн., можемо побачити, що проект перспективніший та не потребує додаткових витрат, що є позитивним моментом. Реалізує інновації для здобуття інформаційних навичок гуртківцями.

Пропозиція II стимулює збереження природних ресурсів внаслідок зменшення витрат. Провівши розрахунки, можливо зазначити, що варіант А більше витратний та за ринковою ціною також. Варіант Б повністю відповідає критеріям енергозбереження, економії грошей тому підходить більше.

3.3. Прогнозування обсягів доходів і видатків КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР»

Прогнозування орієнтовано на визначення змін викликаних різними причинами, які можуть бути передбачуваними або непередбачуваними. Розглянемо прогнозування за рахунок використання трендової моделі зміни обсягу доходів і видатків КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР» на 2024 рік із застосуванням економіко-математичного моделювання.

Проаналізувавши вітчизняну наукову літературу [33,36-41], [39,190], [47,222-226], [50,66-68], можна зробити висновок про наступні етапи економіко-математичного (економетричного) прогнозування:

- 1) Постановка проблеми;
- 2) Отримання даних та аналіз їх якості;
- 3) Специфікація моделі;
- 4) Оцінка параметрів (ідентифікація) моделі;
- 5) Перевірка адекватності (верифікація) моделі;
- 6) Інтерпретація результатів.

Кореляційно-регресійний аналіз є основним методом для побудови економетричної моделі. Передусім визначимо поняття «регресія» та «кореляція».

Регресія - це побудова математичної моделі яка описує як залежна змінна змінюється від зміни незалежних змінних.

Коефіцієнти регресії (a_i) - показують оцінку впливу фактору на результуючий показник, тобто на скільки змінить своє значення залежна змінна моделі, якщо деякий фактор x_i змінить своє значення на одиницю при умові, що інші фактори будуть незмінними [33,39].

Кореляція - це оцінка, наскільки сильно змінюється одна змінна при зміні іншої. Коефіцієнт кореляції $r(x_i, y)$ - це статистична міра, яка показує ступінь і напрямок лінійної залежності між двома змінними.

Поняття «економетрика» визначають як імітацію стану або характеризують стан соціально-економічних систем. Результат застосування інструментів економетрики є побудова економетричної моделі. Модель повинна дотримуватись вимог порівнянності даних у просторі і в часі: однаковий ступінь агрегування; однорідна структура одиниць сукупності; однакові методики розрахунку показників у часі; однакова періодичність обліку окремих змінних; порівняльні ціни й однакові інші зовнішні економічні умови [48,224].

Загальний принцип дії методи прогнозування одновимірних процесів поділяються на механічні (згладжування за двома точками, та середньою, експоненціальне згладжування, фільтрація сезонної складової тощо) та аналітичні (криві зростання, адаптивні методи, метод аналізу часових рядів) [41,191].

В свою чергу метод часових рядів врахований: інерцією тенденції; інерцією взаємозв'язку між послідовними рівнями ряду; інерцією взаємозв'язку між досліджуваним показником і показниками факторами, що впливають на нього.

Прогнозування стосується двох базових функціональних зв'язків X та Y . При прогнозуванні використовують просте або парне регресійне рівняння. Характеристика показників рівняння описують таким чином: «Якщо певному значенню величини X відповідає розподіл деякої величини Y , то між ними існує

статистична (стохастична, імовірнісна) залежність. Величина Y це результуючий фактор, а величина X це незалежна змінна [49,69]».

Відповідно до цього можливо зробити висновок, що моделювання певного результату враховується одним або декілька незалежними змінними, щоб спрогнозувати і визначити варіацію даних залежних змін.

Використано базові дані обсягів доходів і видатків КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР» за 2021-2023 рік ($t=n=4$) щоб дослідити прогнозне значення зміни за трендом на 2024 рік ($t=n=5$).

Таблиця 3.4 - Показники доходів та видатків закладу за 2020-2023 рр.

Часові ряди ($n=1$)	Доходи (Y_1)	Видатки (Y_2)
2020	1197738,85	1440633,30
2021	1180340,08	1127701,36
2022	1236322,86	1262339,44
2023	2183800,60	2038956,87

Звичні рівняння кореляційно-регресійного аналізу змінюються залежно від простої чи парної моделі. Окрім цього, прослідковується залежність від часового ряду, який ґрунтуються на припущенні, що відомий загальний вигляд не випадкової складової часового ряду і реалізуються за допомогою регресивних та адаптивних моделей [41,203]. Просте рівняння є поліномом I ступеня, складне рівняння є поліномом II, III... ступенів.

Отже зобразимо прості рівняння регресії у табл. 3.5:

Таблиця 3.5 - Види кореляційно-регресійного аналізу [33,36]

Лінійна:	
Однофакторна	$y = a_0 + a_1 x + \varepsilon$
Багатофакторна	$y = a_0 + a_1 x_1 + a_2 x_2 + \dots + a_n x_n + \varepsilon$
Нелінійна:	
Степенева	$y = a_0 x^{a_1} + \varepsilon$
Логарифмічна	$y = a_0 \ln x + a_1 + \varepsilon$
Поліноміальна	$y = a_0 + a_1 x + a_2 x^2 + a_3 x^3 + \dots + a_n x^n + \varepsilon$
Експонентна	$y = a_0 e^{a_1 x} + \varepsilon$

Виходячи із умов поставленої задачі для моделювання потрібно знайти невідомі значення: $\alpha = a$ та $\beta = b$, при яких функція $S(\alpha, \beta)$ приймає найменше можливе значення. Зокрема (альфа) a_0 та a_1 визначає початкове рівняння для

побудови), досліджуючи параметри значення Y при цьому всі незалежні змінні X дорівнюють нулю. Зазвичай α встановлюється на рівні 0,05 або 5%.

У науковій літературі (бета) β_0 та β_1 відносять до коефіцієнтів регресії параметрів прогнозованого рівняння $\hat{y}_i$. Зазвичай в контексті однієї змінної (одновимірної регресії) коефіцієнт β використовується для позначення коефіцієнтів, які вказують на зміну в залежній змінній Y від одиниці зміни незалежної змінної X . При багатовимірній регресії коефіцієнт β використовується для позначення коефіцієнтів, що відповідають за вплив кожної незалежної змінної.

Розрахунок невідомих параметрів значення рівняння трендової моделі визначають за формулами:

Нахил або коефіцієнт регресії (3.3)

$$\alpha_1 = \frac{n \sum_{i=1}^n (x_i y_i) - \sum_{i=1}^n x_i \sum_{i=1}^n y_i}{n \sum_{i=1}^n x_i^2 - \sum_{i=1}^n (x_i)^2} \quad (3.3)$$

де x_i – значення незалежної змінної x для конкретного спостереження i ;
 y_i – значення незалежної змінної y для конкретного спостереження i .

Формула позначення вільного зсуву (3.5):

$$\alpha_0 = \bar{y} - \alpha_1 \bar{x} \quad (3.4)$$

де $\bar{x}$ – середнє відхилення незалежної змінної X ;
 $\bar{y}$ – середнє відхилення залежної змінної Y .

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n} \quad \bar{y} = \frac{\sum_{i=1}^n y_i}{n} \quad (3.5)$$

де x_i - значення незалежної змінної X ;
 y_i - значення залежної змінної Y ;
 n - кількість спостережень.

Для розрахунку невідомих параметрів побудови моделі визначаються середні величини, тобто формули (3.4), вони є вхідними даними для запровадження розрахунку за методом найменших квадратів формул (3.4); (3.5).

Проаналізувавши методику формування невідомих параметрів можливо буде розрахувати трендові моделі із відповідними перетворенням, на прикладі взаємозв'язку невідомих параметрів продемонстровано у формулі (3.6):

$$y = a_0 + a_1x \quad (3.6)$$

Формула множинної регресії виглядає таким чином (3.7):

$$y = \alpha * x + \beta + \varepsilon \quad (3.7)$$

де α та β – невідомі параметри;

ε – випадкова величина, яка є збуренням або же відносною помилкою.

Абсолютна похибка прогнозу визначається за формулою (3.4):

$$\Delta_i = \hat{y}_i - y_i \quad (3.9)$$

де y_i – фактичне значення показника;

$\hat{y}_i$ – прогнозне значення показника.

Відносна похибка прогнозу у процентах відносно до фактичного визначається за формулою (3.10):

$$\delta_i = \frac{\hat{y}_i - y_i}{y_i} * 100\% \quad (3.10)$$

Оцінюючи точність прогнозних моделей, використовують середню абсолютну похибку у процентах (Mean Absolute Percentage Error, MAPE), за формулою (3.11):

$$|\bar{\delta}_i| = \frac{1}{n} * \sum_{i=1}^n \left| \frac{\hat{y}_i - y_i}{y_i} \right| * 100\% \quad (3.11)$$

Якщо $|\bar{\delta}_i| < 10\%$ - це свідчить про високу точність, якщо $10\% < |\bar{\delta}_i| < 20\%$ - це свідчить про добру точність, якщо $20\% < |\bar{\delta}_i| < 50\%$ - задовільна точність.

Використовуючи формули, можливо розрахувати значимість тренду моделі та інтерпретувати визначені дані. Проведено розрахунок за регресійними рівняння тренду, де x – прийнято вважати часовий період., було досліджено основні невідомі параметри a_0 і a_1 що ґрунтувалися на методі найменших квадратів.

Прогнозування обсягу доходів і видатків представлено у табл. 3.6. Проведено розрахунок у додатку В прогнозованих значень за простими рівняннями та відносною похибки прогнозу.

Табл. 3.6 демонструє формули, що були використані для побудови трендової моделі, зокрема тут можливо оцінити коефіцієнт детермінації R^2 . Оцінюючи значення рівняння, використовують коефіцієнт детермінації, який демонструє взаємозалежність перемінної обумовленою зміною незалежного фактору. Відповідно до таблиці найбільше прогнозовані доходи наближені до поліноміальної моделі та експонентної моделі, що прослідковується і за прогнозованими видатками.

Таблиця 3.6 - Рівняння регресійних рівнянь трендових моделей

Тренд моделі	Рівняння моделі (формули для прогнозу)	Коефіцієнт детермінації	Коефіцієнт кореляції
Доходи	Y1	R^2	$r(x_i, y)$
Експонента	$y = 880561e0,1848x$	$R^2 = 0,7034$	0,72
Лінійна	$y = 301417x + 696009$	$R^2 = 0,6305$	0,67
Логарифмічна	$y = 550660\ln(x) + 1E + 06$	$R^2 = 0,4563$	0,62
Поліноміальна	$y = 241219x^2 - 904679x + 2E + 06$	$R^2 = 0,9536$	0,79
Степенева	$y = 1E + 06x0,3381$	$R^2 = 0,5151$	0,66
Видатки	Y2	R^2	$r(x_i, y)$
Лінійна	$y = 192961x + 985006$	$R^2 = 0,3840$	0,46
Експонента	$y = 1E + 06ex0,1155$	$R^2 = 0,4346$	0,43
Логарифмічна	$y = 305825\ln(x) + 1E + 06$	$R^2 = 0,2092$	0,00
Поліноміальна	$y = 272387x^2 - 1E + 06x + 2E + 06$	$R^2 = 0,9961$	0,84
Степенева	$y = 1E + 06ex0,1754$	$R^2 = 0,2369$	0,00

На основі додатку В, визначено відносну похибку та MAPE. За показниками спостерігається найбільша точність спостерігається у лінійній,

степеневій та логарифмічній рівнянь. В свою чергу видатки за поліноміальною моделлю демонструють високу точність за MAPE, проте є недоречними за рахунок взведення до квадрату. Найбільш оптимальною є лінійна модель де видатки становитимуть 1949811 грн., про що засвідчує MAPE - 0,33% і доходи становитимуть 2203094 грн. - 2,46%.

Прогнозна сума кривих трендових моделей представлені на рис. 3.1.

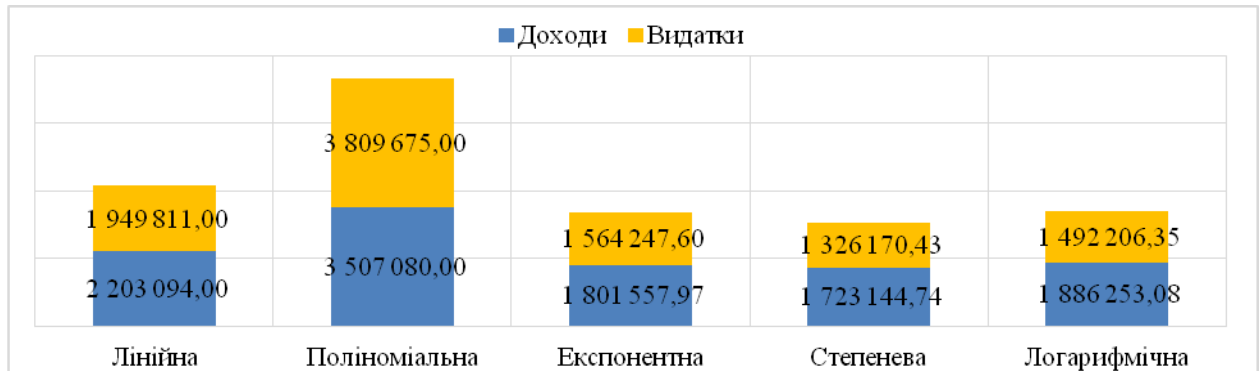

Рис. 3.1 – Динаміка прогнозу доходів і видатків трендової моделі на 2024 р.

Аналіз поданий на рис. 3.1 демонструє розрахунок прогнозованих значень доходів і видатків обчислених за допомогою регресійних рівнянь. Відповідно, можливо засвідчити такий недолік трендової моделі - не враховує можливі зміни соціально-економічних параметрів. Проте трендові моделі дозволяють оцінити приблизні варіанти змін щомісячно, щоквартально та щорічно.

Прогноз на 2024 рік доходів і видатків становитиме:

За лінійною доходи складатимуть - 2230094 грн., видатки - 1949811 грн.

За поліноміальною доходи складатимуть - 3507080 грн., видатки - 3809675 грн.

За експонентною доходи складатимуть - 1801558 грн., видатки - 1564248 грн.

За степеневою доходи складатимуть - 1723145 грн., видатки - 1326170 грн.

За логарифмічною доходи складатимуть - 1492206 грн., видатки - 1492206 грн.

Висновки до розділу 3

Планування фінансово-господарської діяльності орієнтовано на розробку якісного, повного та своєчасного плану. Встановлено переваги планування, що полягають у комплексному підході вивчення параметрів соціально-економічного розвитку. Недоліком планування визначена складність та залежність від зовнішніх умов.

Обґрунтовано, що для ефективного досягнення соціально-економічного розвитку бюджетної програми закладу треба керуватися фінансово-економічними, адміністративними, управлінськими, науково-методичними, соціальними та екологічними завданнями, що орієнтовані на набуття умінь і компетентності для реалізації ефективної освітньої програми.

Визначено основні критерії удосконалення планування обсягів доходів та видатків

Проведено SWOT-аналіз та визначено основні напрями удосконалення, враховані сильні, слабкі сторони, недоліки та переваги. Переваги закладу є можливість впровадження цифровізації публічних фінансів; інноваційної діяльності; зеленої економіки. Дані напрями сприятимуть покращенню якості фінансових даних, запровадженню моніторингу виконання бюджету.

Наразі є відкриті платформи публічних фінансів щодо розпорядників та головних розпорядників та місцевих бюджетів, яка дозволяє провадити аналітику і обмінюватися наявною інформацією.

Впроваджено нові підходи, технології, методики, які поліпшують якість освіти і ефективність навчальних програм: доступ до освітніх ресурсів через платформи онлайн-навчання і дистанційні курси.

У кваліфікаційній роботі розраховано оптимізацію доходів за рахунок інвестиційної проекту. Визначено складові проекту: період; грошові потоки; ліквідаційна вартість. Обґрунтовано динамічні методи визначення ефективності інвестиційного проекту, враховано обсяг вільних коштів на початок року по спеціальному фонду, оцінено спроможність закладу реалізувати проект.

Визначено, що грошові кошти є недисконтованими, тобто постійними.

Для удосконалення планування, зменшення витрат, згідно виконання кошторису та ефективного використання планових призначень, внесені пропозиції запровадження енергозберігаючих технологій. Проведено розрахунок до КЕКВ 2273 «Оплата електроенергії». Захід скорочує операційні витрати закладу і зменшує споживання електроенергії.

При прогнозуванні обсягів доходів і видатків використано кореляційно-регресійний аналіз, визначено основні параметри функціональних зв'язків, що враховані одним або декілька незалежними змінними. Провівши економічно-математичний аналіз, оцінено коефіцієнт детермінації, коефіцієнт кореляції, розраховано абсолютне, відносне відхилення, продемонстровано формули для розрахунку невідомих параметрів альфа і бета, визначено різницю між ними та їх вплив на побудову регресійного рівняння. Продемонстровано прогнозований обсяг за трендовими моделями і оцінено їх адекватність.

Підсумовуючи слід зазначити, що найбільш адекватним та приближеним до базових параметрів є експонентна та лінійне рівняння. Проведене прогнозування сприяє ефективним управлінським рішенням.

ВИСНОВКИ

Отже, у кваліфікаційній роботі узагальнено та проведено теоретичні і практичні дослідження планування обсягів доходів і видатків бюджетної установи:

1. Підсумовуючи, можна зазначити, що особливе місце фінансової політики відводиться складовій бюджетній політиці. Визначеним завданням бюджетної політики є розробка напрямів формування доходу та використання фінансових ресурсів. Управління державними фінансами здійснюється за допомогою бюджету. Доведено, що структура бюджету держави визначається двома основними поняттями: бюджетним устроєм і бюджетною системою. На рис. 1.1. продемонстровано політику організації дворівневої системи державного та місцевого бюджету. Встановлено, що бюджетна установа є учасником бюджетного процесу, наділена правами й обов'язками на управлінські, культурно-освітні або соціально-побутові функції.

Визначено, що важливим для забезпечення діяльності установи є бюджетне фінансування, яке запроваджується до типової програми класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів за наявності кошторису. Кошторис це основний плановий фінансовий документ бюджетної установи, який вона розробляє, складає, узгоджує. Розглянуто структуру кошторису, що містить загальний і спеціальний фонд за доходами та видатками.

Досліджено та розглянуто економічний зміст доходів бюджетної установи залежно від джерел інформацій у табл. 1.1. Визначено, що доходи формуються внаслідок надходження до загального і спеціального фондів. На рис. 1.3 продемонстровано процес формування доходів.

Досліджено та розглянуто економічний зміст видатків бюджетної установи залежно від джерел інформацій у табл. 1.2.

Встановлено, що видаткова частина у кошторисі поділена за функціональною, відомчою, економічною та програмною ознакою. Планування обсягу видатків бюджетної установи визначається лімітною довідкою, помісячно

розподіляються кошти за кодами економічної класифікації видатків, відповідно (за винятком надання кредитів з бюджету). У табл. 1.3 продемонстровано формування видатків бюджетної установи за економічною класифікацією.

2. Визначено нормативно-правові засади бюджетного процесу. Охарактеризовано процес складання, розгляду і затвердження кошторису. Досліджено фінансову та бюджетну звітність бюджетної установи, що містить інформацію про обсяги доходів і видатків.

3. Систематизовано теоретичні-методичні підходи до аналізу і планування доходів і видатків бюджетних установ. Розглянуто структуру фінансово-господарської діяльності бюджетної установи на рис.1.4., досліджено результати виконання кошторису за обсягами доходів і видатків. Досліджено сутність фінансово-економічного аналізу, висвітлено чинні методи: порівняння, метод фінансових коефіцієнтів, елімінування, економіко-математичний. Охарактеризовано методи бюджетного планування, що використовуються при формуванні доходів і видатків. Охарактеризовано формування поточних видатків бюджетної установи, табл. 1.7.

У розділі 2 здійснено аналіз доходів і видатків на прикладі КЗПО «ДОЦНТТ та ІТУМ» ДОР» за 2021-2023 роки.

Досліджено організаційно-правову характеристику закладу, визначено мету закладу - створення сприятливих умов для всебічного розвитку особистості учнів. Розглянуто види діяльності закладу.

Визначено зовнішні та внутрішні фактори впливу діяльності на заклад, обґрунтовано основні економічні показники закладу.

Проведено аналіз динаміки складу і структури мережі гуртків.

Проведено аналіз джерел фінансування та параметричний аналіз загального фонду. Встановлено, що заплановані у кошторисі призначення загального фонду становлять 87% - 11653,5 тис. грн., спеціальний фонд становить 13% - 1689,73 тис. грн. Відображено структуру надходжень коштів до закладу.

Для оцінки ефективності та результативності закладу розглянуто результати виконання кошторису. У 2021-2023 роках по загальному фонду спостерігається тенденція недофінансування, фактично надійшло менше затверджених планованих призначень на початок року. Причина: бюджетні кошти перенаправленні на інші нагальні потреби оборонного характеру.

Досліджено внутрішнє управління за обліком фактичних та касових видатків. Встановлено, що заклад повноцінно використовує фінансування. Досліджено склад та структуру КЕКВ 2110 «Оплати праці і нарахування на оплату праці», КЕКВ 2200 «Використання товарів, робіт».

Проведено аналіз виконання плану доходів і видатків спеціального фонду. За дохідною частиною спеціального фонду плата за навчання в платних гуртках протягом 2021-2023 років збільшується на 20000 грн. Плата за послуги тимчасового розміщення в гостинній постійно складає 6000 грн.

Проведено вертикальний та горизонтальний аналіз, проаналізовано середню вагу зміни видатків.

У 2021 році по спеціальному фонду заплановано видатки у сумі 1957629 грн., використано 786030 грн., економія коштів у розмірі 1171599 грн.

У 2022 році заплановано видатки у сумі 1889688 грн., використано 765318 грн., економія коштів у розмірі 1124370,55 грн.

У 2023 році заплановано видатки у сумі 1004882 грн., використано 849787 грн., економія коштів у розмірі 155094,56 грн.

Оцінено фінансовий стан закладу методом порівняльного аналізу майнового стану, фінансових результатів. Виявлено: фізичне зношення основних засобів, відповідно скорочення строку корисного використання (експлуатації); сума запасів за яку можна було продати активи зменшилась, втратилась очікувана економічна вигода; витрати майбутніх періодів зменшились на 15302 грн. за рахунок погашення дебіторської заборгованості. Визначено майновий стан, оцінено фінансову стійкість, платоспроможність, показники ділової активності та прибутковості.

У третьому розділі досліджено напрями удосконалення планування обсягів доходів і видатків бюджетної установи.

Узагальнено соціальні та головні критерії: освітня програма потребує сучасних методів навчання, використання інноваційних технологій.

Надано пропозиції щодо напрямів збільшення доходів закладу. При удосконаленні видатків, слід враховувати нормативні показники, які планується покращити, зокрема поділити видатки щорічної потреби на підпрограми за порядком важливості, застосовуючи метод прямого рахунку.

Визначено сильні, слабкі сторони та можливості закладу. Досліджено нормативні показники, які потребують визначення при виконанні кошторисних призначень за програмно-цільовим методом: затрати, ефективність, продукт, якість.

З метою прийняття ефективних управлінських рішень слід дотримуватись правил корпоративної культури та цінностей, розуміти значимість завдань, залучати зацікавлені сторони, проводити аналіз та оцінку ризиків, забезпечувати прозору звітність. Запропоновано шляхи удосконалення планування обсягів доходів і видатків впроваджуючи:

- цифровізацію публічних фінансів, за рахунок чого покращується доступ до знань через онлайн-ресурси, дистанційного навчання, сприяє полегшеному введенню електронних систем бухгалтерського обліку та звітності, спрощує пошук партнерів;

- інноваційну діяльність, яка дозволяє закладу запроваджувати публічні закупівлі щодо предметів, товарів, матеріалів;

- зелену економіку, що є важливим елементом для збереження природних ресурсів.

Розглянуто заходи для підвищення ефективності діяльності закладу: «Комп'ютерний Всесвіт», «Енергозберігаючі технології».

Розглянуто динаміку прогнозів обсягу доходів і видатків трендової моделі станом на 2024 рік, встановлено відповідні зміни.

Отже, планування обсягів доходів і видатків бюджетної установи є найважливішою умовою забезпечення ефективної організації бюджетного процесу. Досліджуючи аспекти управління фінансами при плануванні бюджетної установи, виявлено ефективні методи дії щодо використання фінансових ресурсів.

Відповідно до поставленої мети вирішено такі завдання дослідження:

- розкрито сутність та економічний зміст «доходів» і «видатків» бюджетної установи;
- визначено нормативно-правові засади формування доходів і видатків бюджетної установи;
- визначено основні методи фінансово-економічного аналізу;
- систематизовано основні методи бюджетного планування;
- досліджено виконання кошторисних призначень загального фонду;
- досліджено виконання кошторисних призначень спеціального фонду;
- досліджено фінансовий стан;
- виявлено напрями удосконалення планування доходів і видатків бюджетної установи.

Система планування обсягів доходів і видатків є ключовим компонентом управління державними фінансами, що вимагає глибокого аналізу та ретельного вивчення з боку всіх учасників бюджетного процесу. З метою забезпечення ефективності, прозорості та збалансованості державних видатків і доходів вона включає комплексний підхід до прогнозування, моніторингу та оптимізації фінансових потоків. У цьому дослідженні було враховано всі ці аспекти, що дозволяє сформулювати цілісне розуміння важливості системного підходу до управління державними фінансами та необхідності подальших реформ для досягнення сталого розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бюджетна система України: навчальний посібник в схемах і таблицях / С. В. Качула, Г. Є. Павлова, Л. В. Лисяк, Добровольська О.В., Л. І. Катан. – Дніпро: Монолит, 2021. – 332 с.
2. Бюджетна система : підруч. / за ред. С. І. Юрія, В. Г. Дем'янишина, О. П. Кириленко. – Тернопіль : ТНЕУ, 2013. – 624 с.
3. Облік у бюджетних установах : Навчальний посібник. / за ред. Леня В.С. — Чернігів: Десна Поліграф, 2016. – 560 с.
4. Піскун К. Особливості формування місцевих бюджетів в умовах несвоєчасного прийняття рішення про місцевий бюджет / К.В. Піскун, Н.С. Кошеленко // Економіка розвитку, 2014. - №2 (70). – С. 43 – 50.
5. Бюджетна система. Навч. посіб. / Н.І. Климаш, К.В. Багацька, Н.І. Дем'яненко та ін. за заг. Ред. Т.А. Говорушко. – Львів «Магнолія 2006», 2014. – 296 с.
6. Бюджетний Кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2010. - №50-51. - Ст.572. - № 2456-VI. - (Зі змін.).
7. Фінанси бюджетних установ: навч. посіб. / Н. А. Дехтяр, О. В. Дейнека, О. В. Люта, Н. Г. Пігуль ; за заг. Ред. Н. А. Дехтяр. – Суми : Сумський державний університет, 2020. – 229 с.
8. Гаврюкова А.Г. Аналітичний огляд стосовно виконання кошторису на утримання бюджетної установи / А.Г. Гаврюкова // Управління розвитком, 2013. - № 17. - С. 81-84.
9. Конспект лекцій з дисципліни «Аналіз діяльності бюджетних установ» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» усіх форм навчання / Федина К. М. – Рівне : НУВГП, 2019. – 58 с.
10. Бенько І.Д. Організація обліку та контролю фінансових ресурсів бюджетних установ / І.Д. Бенько, В.С. Бенько // Інноваційна економіка. Всеукраїнський науково-виробничий журнал 9, 2012. – С.1-5.

11. Фінансовий механізм діяльності суб'єктів господарювання [Текст] : монографія / Н. А. Дехтяр, О. В. Люта, Н. Г. Пігуль. – Суми : Університетська книга, 2011. – 182 с.

12. Бюджетна система : навчальний посібник. Друге видання, перероблене і доповнене / І.Л. Шевчук, В.О. Черепанова, Т.О. Ставерська / – Харків : Видавець Іванченко І. С., 2015. – 284 с.

13. Бондаренко Н.М. Сучасні підходи до сутності доходів і видатків бюджетних установ / Н.М. Бондаренко, Ю.А. Гузенко // Мукачівський державний університет. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. Випуск №8, 2017 р. – С.716-772.

14. Кравченко О.В Доходи і видатки бюджетної установ у вітчизняній та міжнародній обліковій практиці / О.В. Кравченко // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія Економічні науки №4(50), 2009. – С.67-70.

15. Скоромохова С.Ю. Особливості аналізу доходів бюджетної установи / С. Ю. Скоромохова, С. А. Бондарчук // Національний університет харчових технологій, С.1-8. Джерело доступу: <https://dspace.nuft.edu.ua/bitstreams/cc6c50dd-30cf-4ae9-957f-8be574992314/download>

16. Про бюджетну класифікацію // Наказ Міністерства фінансів України. - 2001. - №11. - (Зі змін.).

17. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 124 «Доходи» // Наказ Міністерства фінансів України. -2010. - №1629. - (Зі змін.).

18. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 135 «Витрати» // Наказ Міністерства фінансів України. - 2012. - №568.

19. Коваль Л.В. Особливості аналізу доходів та витрат розпорядних бюджетних коштів / Л. В. Коваль, А. М. Мазур // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка» №11, 2021. – С.1-8.

20. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України – 2003. - № 18, № 19-20, № 21-22. - Ст.144 - № 436-IV.

21. Шеліхевич О.М. Доходи і видатки бюджетної установи як об'єкти бухгалтерського обліку / О.М. Шеліхевич // Збірник наукових праць студентів кафедри обліку в державному секторі економіки та сфері послуг // Випуск 1, 2016. - С.1-3.

22. Про затвердження документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету // Наказ Міністерства фінансів України - 2002. - № 57.

23. Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ // Постанова Кабінету Міністрів України - 2002 р. - №228.

24. Міністерство фінансів України. Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку в державному секторі [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja1>

25. Про затвердження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі // Наказ Міністерство фінансів України - 2010. - № 1202.

26. Про затвердження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» // Наказ Міністерства фінансів України. - 2009. - № 1541.

27. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» (Форми № 1-дс, 2-дс, 3-дс, 4-дс) // Наказ Міністерства фінансів України. - 2010. - № 1629.

28. Про затвердження Порядку складання бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування // Наказ Міністерство фінансів України. - 2012. - № 44.

29. Основи економічного аналізу: навч.-метод. Посібник / В. М. Микитюк, Т. М. Паламарчук, О. П. Русак [та ін.]; за ред. В. М. Микитюка. – Житомир: Рута, 2018. – 440 с.

30. Економічний аналіз : курс лекцій для здобувачів початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти ОПП «Облік і оподаткування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» денної форми здобуття вищої освіти / уклад. О. М. Вишневська, Л. А. Козаченко, А. Г. Костирко. Миколаїв : МНАУ, 2022. 85 с.

31. Кулик А.В. Теорія економічного аналізу: навч. посіб. / А.В. Кулик. – К.: Дп «Вид.дім «Персонал», 2018. – 452 с. – Бібліогр.: с.444-451.

32. Паршин Ю.І., Паршина О.А. Основи економічного аналізу: Навч. Посібник – Дніпро: «ФОП Дробязко С.І.», 2020. – 180 с.

33. Міщук Г.Ю., Джигар Т.М., Шишкіна О.О Економічний аналіз: навч. посібник. – Рівне : НУВГП, 2017. – 156 с.

34. Економічний аналіз: Навч. посібник / М. А. Болюх, В. З. Бурчевський, М. І. Горбаток та ін.; За ред. Акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. — Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2003. — 556 с.

35. Машошина Т.В. Теоретичні аспекти фінансового планування діяльності бюджетних установ / Т.В. Машошина, І.С. Городенська // The I International Scientific and Practical Conference «Current methods of improving outdated technologies and methods», January 08-10, 2024, Bilbao, Spain. 472 p., 2024. – С. 90-91.

36. Посаднєва О.М. Проблематика бюджетного планування в умовах макроекономічної нестабільності / О.М. Посаднєва, Я.М. Рибіцька // Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. Випуск 36, 2021 р. – С.123-128.

37. Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися закладами освіти, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної і комунальної форми власності // Постанова Кабінету Міністрів України - 2010. - № 796.

38. Про затвердження Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету // від 12.03.2012 р. - №333.

39. Фінансове планування діяльності бюджетних установ : навч. посібник / Т. Д. Таукешева ; Харків. Нац. Ун-т міськ. Госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. - 405 с.

40. Закон України «Про позашкільну освіту» // Відомості Верховної Ради України – 2000 - № 46 - ст.393 - №1841–III (зі змін.)

41. Воропай Н.Л., Герасименко Т.В., Кирилова Л.О., Корсун Л.М., Мацкул М.В., Мальцева Є.В., Михайленко А.В., Орлов Є.В., Чернишев В.Г., Чепурна О.Є., Шинкаренко В.М. (за заг.редакцією Мацкул В.М.) Економіко-математичні методи та моделі: Навчальний посібник.- Одеса: ОНЕУ, 2018.- 404 с.

42. Про результативні показники бюджетної програми // Наказ Міністерства фінансів України – 2012. - №1536.

43. Крук Ю. Планування в бюджетних установах: види та методи / Ю. Крук, І.В. Литвинчук / Ю. Крук, І.В. Литвинчук // 2017 р. С. 1-3. – Режим доступу: URL

44. Харитонova Н.Г. Управління доходами і видатками бюджетної установи як напрямок цифровізації публічних фінансів / Н.Г. Харитонova // Міжнародна наукова конференція «Управління бізнес-процесами та технологічними інноваціями в сучасних умовах та в післявоєнний період». Збірник тез доповідей. Ч.1- К: НТУ, 2023 – 563 с.

45. Харитонova Н.Г. Стимулювання інноваційного процесу в бюджетній сфері / Н.Г. Харитонova // Інновації в науці: сучасний вимір: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції молодих дослідників (4 квітня 2024 року, м. Суми). – Суми: ФОП Цьома С.П., 2024. – 207 с.

46. Штефан Н.М. Фінансові інструменти стимулювання розвитку зеленої економіки: сутність та недоліки / Н.М. Штефан, Н.Г. Харитонova // Ринок фінансових інновацій та безробіття ЄС: тенденції, виклики та перспективи / Матеріали міжнародної конференції студентів та молодих науковців (Дніпро, 25-26 квітня 2024 року). – Дніпро: НТУ «Дніпровська політехніка», 2024. – с. 122.

47. Економіко-математичні методи та моделі: навчальний посібник / Л. М. Малярець. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 412 с.
48. Економіко-математичні методи та моделі: оптимізація : навч. посібник [Електронний ресурс] / Вітлінський В. В., Терещенко Т. О., Савіна С. С. — К. : КНЕУ, 2016. — 303 с.
49. Білоцерківський О. Б. Економіко-математичне моделювання : Текст лекцій / О. Б. Білоцерківський, Н. В. Ширяєва, О. О. Замула. – Х.: НТУ «ХП», 2010. – 108 с.
50. Літнарівич Р.М. Побудова і дослідження математичної моделі за джерелами експериментальних даних методами регресійного аналізу. Навчальний посібник, МЕНУ, Рівне, 2011.-140 с.
51. Конспект навчальної дисципліни / Економіко-математичне моделювання, Львів, 2017. - 44 с.
52. Шура Н.О. Чинники впливу на ефективність управлінської діяльності: формування, групування, наслідки / Н.О. Шура, Д.В. Чубаров // «Молодий вчений» № 3 (30), 2016 - С.239-242
53. Савіна Г.Г. Фактори зовнішнього та внутрішнього впливу на рівень ефективності управління підприємством комплексу комунальних послуг / Г.Г Савіна, Т.І. Скібіна // Ефективна економіка №12, 2016 - Джерело доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5300>
54. Про затвердження Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету, Інструкцією щодо застосування класифікації кредитування бюджету // Наказ Міністерства фінансів України - 2012. - №333.
55. Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися закладами освіти, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної і комунальної форми власності // Постанова Кабінету Міністрів України – 2010. - № 796.

ДОДАТКИ

Додаток А

Параметричний аналіз виконання кошторису бюджетної установи [7,186]

Показник коефіцієнта	Формула	Тлумачення коефіцієнта
Коефіцієнт співвідношення касових і фактичних видатків (Кс)	$K_c = \frac{KB}{\Phi B}$	де KB – касові видатки, грн. ФВ – фактичні видатки, грн. більше ніж 1, це свідчить про наявність дебіторської заборгованості, а менше ніж 1, відповідно, – кредиторської.
Відношення планових надходжень коштів за звітний період до обсягів фактичного фінансування (Кз)	$K_z = \frac{Пз}{\Phiз}$	де Пз – планові надходження за загальним фондом, грн; Фз – фактичні надходження за загальним фондом, грн.
Коефіцієнт (обсяг) фактичних видатків загального фонду на одного працівника (Кп)	$K_p = \frac{\Phi B3}{\Psi_c}$	де ФВЗ – фактичні видатки загального фонду, грн; Чс – середньспискова кількість працівників на кінець звітної періоду, осіб. Характеризує обсяг фактичних видатків, які здійснила установа на одного працівника.
Коефіцієнт відношення видатків до доходів кошторису (за відповідними фондами)	$K_{зф} = \frac{\text{Видатки}}{\text{Доходи}}$	На основі розрахунку співвідношення видатків до доходів оцінюється ефективність господарської діяльності бюджетної установи. Значення цього показника, за умови успішної діяльності, має дорівнювати або бути максимально наближеним до 1.

Показники аналізу фінансового стану бюджетної установи та алгоритм
їхнього розрахунку [7,226]

Показники	Формула	Тлумачення показника
1	2	3
-оцінка майнового стану		
Коефіцієнт зносу основних засобів	$K_z = Z/OZ$	де Z – сума зносу; OZ – первісна вартість основних засобів. Показує частину зношених основних засобів
Коефіцієнт придатності (Kпр)	$K_{пр} = 1 - K_z$	Показує частку основних засобів, що використовуються в господарському обороті
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні підприємства (Kрвоз)	$K_{рвоз} = Zв / A$	де Zв – залишкова вартість майна; A – вартість активів. Показує частку основних засобів у активах
- аналіз фінансової стійкості		
Коефіцієнт автономії (Ka)	$K_a = BK / K$	де BK – власний капітал; K – загальна вартість капіталу Характеризує рівень забезпечення діяльності власними фінансовими ресурсами
Коефіцієнт фінансування (Kф)	$K_f = ЗК / BK$	де ЗК – залучений капітал Характеризує обсяг залучених коштів на одиницю власного капіталу (ступінь залежності від зовнішніх джерел)
Коефіцієнт заборгованості (Kз)	$K_{дз} = \frac{BK + ЗК_d}{A}$	де ЗК _д – сума залученого капіталу на довгостроковій основі (більше ніж 1 рік); Характеризує ступінь незалежності від короткострокових залучених джерел фінансування
- аналіз платоспроможності		
Коефіцієнт абсолютної платоспроможності (Кап)	$K_{ап} = \frac{ГА + КФВ}{ПЗ_k}$	де ГА – грошові активи; КФВ – короткострокові фінансові вкладення; ПЗ _к – короткострокові поточні фінансові зобов'язання Показує, яка частка поточних зобов'язань покривається наявними грошовими коштами
Коефіцієнт проміжної платоспроможності (Кпп)	$K_{пп} = \frac{ГА+КФВ+ ДЗ}{ПЗ_k}$	де ДЗ - сума дебіторської заборгованості. Показує, яка частка поточних зобов'язань покривається за кошт високоліквідних активів

Продовження додатка Б

1	2	3
Коефіцієнт поточної платоспроможності (Кп)	$K_{п} = \frac{OA}{ПЗ_{к}}$	де OA – сума оборотних активів; Показує, яка частка поточних фінансових зобов'язань покривається поточними оборотними активами
Коефіцієнт співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості (Кдк)	$K_{дк} = \frac{ДЗ}{КЗ}$	де ДЗ, КЗ – сума дебіторської і кредиторської заборгованості Характеризує загальне співвідношення за розрахунками
- показники ділової активності		
Коефіцієнт оборотності (Ко) (активів, оборотних активів, дебіторської заборгованості, кредиторської заборгованості, власного капіталу)	$K_{о} = Д / А$	де Д – доходи установи; А – середньорічна вартість відповідних складових активу та пасиву балансу; Показує кількість оборотів відповідно елементу активів і пасивів за звітний період
Тривалість одного обороту, днів (Тоб)	$T_{об} = 1 / K_{о}$	Показує термін, протягом якого активи перебувають в обігу
- показники прибутковості		
Коефіцієнт рентабельності активів (Кра)	$K_{ра} = ФР / А$	де ФР – загальна сума фінансового результату; Економічна ефективність
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу (Крвк)	$K_{рвк} = ФР / ВК$	Фінансова ефективність
Коефіцієнт рентабельності реалізації послуг (Крр)	$K_{рр} = ЧПрп / ОР$	де ЧПрп – сума чистого прибутку, отримана від реалізації власних послуг; ОР – обсяг реалізації послуг Комерційна ефективність
Коефіцієнт рентабельності поточних витрат (Крпв)	$K_{рпв} = Чп / В$	де В – витрати на здійснення операційної (комерційної) діяльності Операційна ефективність

Розрахунок та визначення обсягів доходів трендової моделі

	Лінійна	δ_t	Поліноміальна	δ_t	Експонентна	δ_t	Степенева	δ_t	Логарифмічна	δ_t
1	997426	-16,72%	1336540	11,59%	1016102	-15,16%	1000000	-16,51%	1000000	-16,51%
2	1298843	10,04%	1155518	-2,10%	1172506	-0,66%	1264091	7,10%	1381688	17,06%
3	1600260	29,44%	1456934	17,84%	1352984	9,44%	1449822	17,27%	1604962	29,82%
4	1901677	-12,92%	2240788	2,61%	1561243	-28,51%	1597925	-26,83%	1763377	-19,25%
МАРЕ		2,46%		7,48%		8,73%		4,74%		2,78%
5	2203094		3507080		1801558		1723145		1886253	
6	2504511		5255810		2078864		1832707		1986650	
7	2805928		7486978		2398854		1930757		2071535	

Розрахунок та визначення обсягів видатків трендової моделі

	Лінійна	δ_t	Поліноміальна	δ_t	Експонентна	δ_t	Степенева	δ_t	Логарифмічна	δ_t
1	1177967	-22,30%	1272387	11,68%	1093607	24,09%	1000000	30,59%	1000000	30,59%
2	1370928	17,74%	1089548	3,38%	1195975	-6,05%	1129277	-0,14%	1211982	-7,47%
3	1563889	19,28%	1451483	-14,98%	1307926	-3,61%	1212515	3,95%	1335983	-5,83%
4	1756850	-16,06%	2358192	-15,66%	1430357	29,85%	1275268	37,45%	1423963	30,16%
МАРЕ		0,33%		3,89%		11,07%		17,96%		11,86%
5	1949811		3809675		1564248		1326170		1492206	
6	2142772		5805932		1710671		1369266		1547965	
7	2335733		8346963		1870801		1406793		1595108	

Додаток 1
до Порядку складання бюджетної звітності розпорядками
та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондів
загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного
страхування
(пункт 1 розділу II)

**Звіт
про надходження та використання коштів загального фонду
(форма N 2м)
за ____ рік**

Установа Комунальний заклад позашкільної освіти "Дніпропетровський обласний центр науково-технічної творчості та інформаційних технологій учнівської молоді" Дніпропетровської обласної ради" за СДРПОУ

Територія Центральний за КАТОТТГ

Організаційно-правова форма господарювання Комунальна організація (установа, заклад) за КОПФГ

Код та назва відомчої класифікації видатків та кредитування державного бюджету -

Код та назва програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету -

Код та назва типової відомчої класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів **006 - Орган з питань освіти і науки**

Код та назва програмної класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів (код та назва Типової програмної класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів) **0611070 - Надання позашкільної освіти закладами позашкільної освіти, заходи із позашкільної роботи з дітьми**

Періодичність: **річна**

Одиниця виміру: **грн. коп.**

КОДИ
02139952
UA12020010010639502
430

Найменування		Затверджено на 2021 рік	Надійшло на 2021 рік	Затверджено на 2022 рік	Надійшло на 2022 рік	Затверджено на 2023 рік	Надійшло на 2023 рік
1	2	3	4	5	6	7	8
Видатки та надання кредитів		10492713,00	10471527,53	11121089,00	10646950,55	11674670,00	11431699,73
Поточні видатки	2000	10492713,00	10471527,53	11121089,00	10646950,55	11674670,00	11431699,73
Оплата праці і нарахування на заробітну плату	2100	8886949,00	8886949,00	9828110,00	9778110,00	10380182,00	10325182,00
Оплата праці	2110	7325368,00	7325368,00	8076074,00	8076074,00	8543588,00	8543588,00
Заробітна плата	2111	7325368,00	7325368,00	8076074,00	8076074,00	8543588,00	8543588,00
Грошове забезпечення військослужбовців	2112	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Суддівська винагорода	2113	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Нарахування на оплату праці	2120	1561581,00	1561581,00	1752036,00	1702036,00	1836594,00	1781594,00

Продовження додатка Д

1	2	3	4	5	6	7	8
Використання товарів і послуг	2200	1602917,00	1581731,53	1289955,00	868840,55	1294488,00	1106517,73
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	2210	727652,00	727651,48	242228,00	241984,25	367039,00	367039,00
Медикаменти та перев'язувальні матеріали	2220	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Продукти харчування	2230	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Оплата послуг (крім комунальних)	2240	229625,00	229617,07	181775,00	181608,19	209878,00	209878,00
Видатки на відрядження	2250	27814,00	27813,51	10724,00	0,00	36304,00	36304,00
Видатки та заходи спеціального призначення	2260	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	2270	617826,00	596649,47	855228,00	445248,11	681267,00	493297,34
Оплата теплопостачання	2271	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Оплата водопостачання та водовідведення	2272	11074,00	11074,00	13134,00	13134,00	13671,00	9177,29
Оплата електроенергії	2273	107056,00	95630,00	129601,00	122263,77	96496,00	88314,00
Оплата природного газу	2274	486379,00	476697,95	697758,00	303849,86	556365,00	387572,85
Оплата інших енергоносіїв та інших комунальних послуг	2275	13317,00	13247,52	14735,00	6000,48	14735,00	8233,20
Оплата енергосервісу	2276	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Дослідження і розробки, окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм	2280			0,00	0,00	0,00	0,00
Дослідження і розробки, окремі заходи розвитку по реалізації державних (регіональних) програм	2281	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку	2282	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Обслуговування боргових зобов'язань	2400	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Обслуговування внутрішніх боргових зобов'язань	2410	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Обслуговування зовнішніх боргових зобов'язань	2420	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Поточні трансферти	2600	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Субсидії та поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям)	2610	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Поточні трансферти органами державного управління інших рівнів	2620	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Поточні трансферти урядам іноземних держав та міжнародним організаціям	2630	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Соціальне забезпечення	2700	2847,00	2847,00	3024,00	0,00	0,00	0,00
Виплата пенсій і допомоги	2710	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Стипендії	2720	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Інші виплати населенню	2730	2847,00	0,00	3024,00	0,00	0,00	0,00

Додаток 2
до Порядку складання бюджетної звітності розпорядниками
та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами
загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного
страхування
(пункт 1 розділу II)

**Звіт
про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги
(форма N 4-1м)
за _____ рік**

Установа
Територія

Комунальний заклад позашкільної освіти "Дніпропетровський обласний центр науково-технічної творчості та інформаційних технологій учнівської молоді" Дніпропетровської обласної ради"

за ЄДРПОУ

Організаційно-правова форма господарювання

Центральний

за КАТОТТГ

Код та назва відомчої класифікації видатків та кредитування державного бюджету -

Комунальна організація (установа, заклад)

за КОПФГ

Код та назва програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету -

Код та назва типової відомчої класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів **006 - Орган з питань освіти і науки**

Код та назва програмної класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів (код та назва Типової програмної класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів) **0611070 - Надання позашкільної освіти закладами позашкільної освіти, заходи із позашкільної роботи з дітьми**

Періодичність: **річна**

Одиниця виміру: **грн. коп.**

КОДИ
02139952
UA12020010010639502
430

Найменування	Код	Затверджено на 2021 рік	Надійшло на 2021 рік	Затверджено на 2022 рік	Надійшло на 2022 рік	Затверджено на 2023 рік	Надійшло на 2023 рік
1	2	3	4	5	6	7	8
НАДХОДЖЕННЯ - усього	x	2398082,56	1197738,85	2299428,86	1343899,42	239762,40	1235979,06
За послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю	x	1191046,09	1197738,85	1335286,84	1343899,42	1216927,32	1235979,06
Від додаткової (господарської) діяльності	25010000	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Від оренди майна бюджетних установ, що здійснюється відповідно до Закону України «Про оренду державного та комунального майна»	25010100	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Від реалізації в установленому порядку майна (крім нерухомого майна)	25010400	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Фінансування		1207036,47	0,00	0,00	0,00	1180340,08	0,00
ВИДАТКИ ТА НАДАННЯ КРЕДИТІВ		2299428,86	1127701,36	2397267,40	1262339,44	1790373,00	1626851,63

Баланс (форма №1-дс) станом на 2021-2024 рр.

АКТИВ	Код рядка	2020	2021	2022	2023
1	2	3	4	5	6
<i>НЕФІНАНСОВІ АКТИВИ</i>					
Основні засоби (залишкова вартість):	1000	5740289	5318078	4939894	4613265
* первісна вартість	1001	9679622	9679622	9739807	9739807
* знос	1002	3939333	4361544	4799913	5126542
Інвестиційна нерухомість	1010	0	0	0	0
* первісна вартість	1011	0	0	0	0
* накопичена амортизація	1012	0	0	0	0
Нематеріальні активи:	1020	0	0	0	0
* первісна вартість	1021	0	0	0	0
* накопичена амортизація	1022	0	0	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1030	0	0	0	0
Довгострокові біологічні активи	1040	0	0	0	0
* первісна вартість	1041	0	0	0	0
* накопичена амортизація	1042	0	0	0	0
Запаси	1050	1349531	1616574	1885195	1643857
Виробництво	1060	0	0	0	0
Поточні біологічні активи	1090	0	0	0	0
Усього за розділом I	1095	7089820	6934652	6825089	6257122
<i>ФІНАНСОВІ АКТИВИ</i>					
Довгострокова дебіторська заборгованість	1100	0	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції, у тому числі:	1110	0	0	0	0
цінні папери, крім акцій	1111	0	0	0	0
акції та інші форми участі в капіталі	1112	0	0	0	0
Поточна дебіторська заборгованість					0
за розрахунками з бюджетом	1120	0	0	0	
за розрахунками за товари, роботи, послуги	1125	0	0	0	0
за наданими кредитами	1130	0	0	0	0
за виданими авансами	1135	0	0	0	0
за розрахунками із соціального страхування	1140	4213	2384	12486	0
за внутрішніми розрахунками	1145	0	0	0	0
інша поточна дебіторська заборгованість	1150	0	0	0	0
Поточні фінансові інвестиції	1155	0	0	0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти розпорядників бюджетних коштів та державних цільових фондів в:					
національній валюті, у тому числі в:	1160	1216721	972391	1193931	1162229
Касі	1161	8249	8249	8249	8249
Казначействі	1162	1208472	964142	1185682	1153980
установах банків	1163	0	0	0	0
Дорозі	1164	0	0	0	0
іноземній валюті	1165	0	0	0	0

Продовження додатка Ж

1	2	3	4	5	6
Кошти бюджетів та інших клієнтів на:					
єдиному казначейському рахунку	1170	0	0	0	0
рахунками в установах банках, у тому числі в:	1175	0	0	0	0
національній валюті	1176	0	0	0	0
іноземній валюті	1177	0	0	0	0
Інші фінансові активи	1180	0	0	0	0
Усього за розділом II	1195	1220934	974775	1206417	1162229
<i>ВИТРАТИ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ</i>	1200	12444	0	15302	0
Баланс	1300	8323198	7909427	8046808	7419351

ПАСИВ	Код	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024
<i>ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ ТА ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ</i>					
Внесений капітал	1400	9679622	9679622	9739807	9739807
Капітал у дооцінках	1410	0	0	0	0
Фінансовий результат	1420	-1362073	-1772579	-1710827	-2320456
Капітал у підприємствах	1430	0	0	0	0
Резерви	1440	0	0	0	0
Цільове фінансування	1450	0	0	0	0
Усього за розділом I	1495	8317549	7907043	8028980	7419351
<i>ЗОБОВ'ЯЗАННЯ</i>					
Довгострокові зобов'язання:					
за цінними паперами	1500	0	0	0	0
за кредитами	1510	0	0	0	0
інші довгострокові зобов'язання	1520	0	0	0	0
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1530	0	0	0	0
Поточні зобов'язання:					
за платіжками до бюджету	1540	822	465	3477	0
за розрахунками за товари, роботи, послуги	1545	0	0	0	0
за кредитами	1550	0	0	0	0
за одержаними авансами	1555	0	0	0	0
за розрахунками з оплати праці	1560	4827	1919	14351	0
за розрахунками із соціального страхування	1565	0	0	0	0
за внутрішніми розрахунками	1570	0	0	0	0
інші поточні зобов'язання, з них:	1575	0	0	0	0
за цінними паперами	1576	0	0	0	0
Усього за розділом II	1595	5649	2384	17828	0
<i>ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ</i>	1600	0	0	0	0
<i>ДОХОДИ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ</i>	1700	0	0	0	0
БАЛАНС	1800	8323198	7909427	8046808	7419351

Звіт про фінансові результати (форма №2-дс) станом на 2021-2024 рр.

Найменування показника	Код	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024
ДОХОДИ					
Доходи від обмінних операцій		0	0	0	0
Бюджетні асигнування	2010	9255589	9091846	10738778	10807599
Доходи від надання послуг (виконання робіт)	2020	665982	823778	1343899	1235979
Доходи від продажу активів	2030	0	0	0	0
Фінансові доходи	2040	0	0	0	0
Інші доходи від обмінних операцій	2050	0	0	0	0
Усього доходів від обмінних операцій	2080	9921571	9915624	12082677	12043578
Доходи від необмінних операцій					
Податкові надходження	2090	0	0	0	0
Неподаткові надходження	2100	0	0	0	0
Трансферти	2110	0	0	0	0
Надходження до державних цільових фондів	2120	0	0	0	0
Інші доходи від необмінних операцій	2130	0	0	0	344
Усього доходів від необмінних операцій	2170	0	0	0	344
Усього доходів	2200	9921571	9915624	12082677	12043922
ВИТРАТИ					
Витрати за обмінними операціями		0	0	0	0
Витрати на виконання бюджетних програм	2210	8795590	9358409	10722218	11394275
Витрати на виготовлення продукції (надання послуг, виконання робіт)	2220	932241	937507	1204627	1254732
Витрати з продажу активів	2230	0	0	0	0
Фінансові витрати	2240	0	0	0	0
Інші витрати за обмінними операціями	2250	467033	27584	91233	4200
Усього витрат за обмінними операціями	2290	10194864	10323500	12018078	12653207
Витрати за необмінними операціями		2847	2630	344	0
Трансферти	2300	0	0	0	0
Інші витрати за необмінними операціями	2310	84768	2630	2847	344
Усього витрат за необмінними операціями	2340	84768	2630	2847	344
Усього витрат	2380	10279632	10326130	12020925	12653551
Профіцит/дефіцит за звітний період	2390	-358061	-410506	61752	-609629

Продовження додатка 3

Найменування показника	Код рядка	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024
Загальнодержавні функції	2420	0	0	0	0
Оборона	2430	0	0	0	0
Громадський порядок, безпека та судова влада	2440	0	0	0	0
Економічна діяльність	2450	0	0	0	0
Охорона навколишнього природного середовища	2460	0	0	0	0
Житлово-комунальне господарство	2470	0	0	0	0
Охорона здоров'я	2480	0	0	0	0
Духовний та фізичний розвиток	2490	0	0	0	0
Освіта	2500	12020925	10326130	12020925	12653551
Соціальний захист та соціальне забезпечення	2510	0	0	0	0
УСЬОГО:	2520	12020925	10326130	12020925	12653551

Найменування показника	Код рядка	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024
Витрати на оплату праці	2820	5412930	6320530	7605368	8483417
Відрахування на соціальні заходи	2830	1169595	1354520	1623181	1791652
Матеріальні витрати	2840	2745453	2198655	2259927	1981609
Амортизація	2850	399853	422211	438369	392329
Інші витрати	2860	467033	27584	91233	4200
Усього	2890	10194864	10323500	12018078	12653207